

Հայաստանի Հանրապետության
Կենտրոնական բանկի խորհրդի 2007
թվականի հուլիսի 10-ի թիվ 205 Ն
որոշմամբ հաստատված հավելված 5

2014թ. 4-րդ ԵՌԱՍՍՅԱԿԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿՎՈՂ ՄԻՋԱՆԿՅԱԼ ՀԱՄԱԽՄԲՎԱԾ
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻՆ ԿԻՑ
ԾԱՆՈԹԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ
«ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ
Ք.ԵՐԵՎԱՆ, ԱՄԻՐՅԱՆ ՓՈՂ. 23 /1

ARMECONOMBANK

Ծանոթագրություն 1. «Իրավական դաշտ և կորպորատիվ կառավարում»

Իրավական դաշտ.

«ՀԱՅԷԿՈՆՈՍՏԲԱՆԿ» ԲԲԸ (այսուհետ՝ Բանկ) հիմնվել է 1991 թվականին ԽՍՀՄ Բնակսոցքանկի հայկական Հանրապետական բանկի (1991-1993թթ. «Հայպետառքանկ» ՓԲԸ) հիման վրա և 1995թ. վերակազմավորվել է որպես բաց բաժնետիրական ընկերության՝ գործելով Հայաստանի Հանրապետության (այսուհետ՝ ՀՀ) օրենսդրության շրջանակներում: Բանկը գրանցվել է ՀՀ կենտրոնական բանկի (այսուհետ՝ ՀՀ ԿԲ) կողմից N 1 արտոնագրային համարով:

Բանկի գլխավոր գրասենյակը և թվով 19 մասնաճյուղերը գտնվում են Երևանում, 20 մասնաճյուղերը՝ ՀՀ տարբեր մարզերում և 1 մասնաճյուղ Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետությունում: Բանկի իրավաբանական հասցեն է՝ ք.Երևան, Ամիրյան 23/1:

Բանկի հիմնական գործունեությունը.

Հանդիսանալով ունիվերսալ ֆինանսավարկային կառույց՝ «ՀԱՅԷԿՈՆՈՍՏԲԱՆԿ» ԲԲԸ իր հստակագրված ծառայությունների առաջարկում է բանկային ծառայությունների ընդգրկում փաթեթ: Բանկի ակտիվային գործառնությունների գերակշռող մասը բաժին է ընկնում վարկային գործունեությանը: Բանկը վարկավորում է երկրի տնտեսության համարյա բոլոր ճյուղերը՝ պայմանավորված ներկայացվող ծրագրի ռիսկայնությամբ եւ հեռանկարով: Բանկն ակտիվ գործունեություն է ծավալել միջազգային վարկավորման ծրագրերով վարկավորման ուղղությամբ: Բանկը տրամադրում է ինչպես առևտրային, այնպես էլ սպառողական, հիփոթեքային վարկեր:

Գործարար միջավայրը

Հայաստանում շարունակական բնույթ են կրում իրականացվող քաղաքական և տնտեսական փոփոխությունները: Որպես զարգացող շուկա, Հայաստանում բացակայում են կատարյալ գործարար միջավայր և համապատասխան ենթակառուցվածքներ, որոնք սովորաբար գոյություն ունեն սպառողական շուկայական տնտեսություն ունեցող երկրներում: Բացի դրանից, տնտեսական պայմանները շարունակում են սահմանափակել գործառնությունների ծավալները ֆինանսական շուկաներում, և ֆինանսական գործիքների իրական արժեքները կարող են չհամապատասխանել իրականացրած գործարքներին: Հետագա տնտեսական զարգացման հիմնական խոչընդոտը տնտեսական և ինստիտուցիոնալ զարգացման ցածր մակարդակն է՝ զուգակցված տարածաշրջանային անկայունությամբ, կենտրոնացված տնտեսական հենքով և միջազգային տնտեսական ճգնաժամի ազդեցությամբ:

Միջազգային տնտեսական ճգնաժամը հանգեցրեց ՀՀ համախառն ներքին արդյունքի, ինչպես նաև արտերկրից դրամային փոխանցումների կրճատմանը, ինչից Հայաստանի տնտեսությունը գտնվում է մեծ կախման մեջ:

Կորպորատիվ կառավարում

Բանկի կառավարման մարմիններն են՝ Բանկի բաժնետերերի ընդհանուր ժողովը՝ որպես բանկի կառավարման բարձրագույն մարմին, Բանկի Խորհուրդը, Բանկի Վարչությունը և Գործադիր տնօրենը:

Բանկի խորհրդի կառուցվածքը և կազմը

Բանկի Խորհրդի նախագահ

Ս. Սուքիասյան

Բանկի Խորհրդի անդամներ

Ա. Մելիքյան

Լ. Պետրոսյան

Ի. Մանագաձե

Ռ. Հայրապետյան

Բանկի տնօրինության կառուցվածքը և կազմը

Գործադիր տնօրեն՝ Ա. Նալջյան

Գործադիր տնօրենի տեղակալ՝ Ռ. Բաղալյան

Գործադիր տնօրենի տեղակալ՝ Օ.Չիչյան

Գլխավոր հաշվապահ՝ Դ. Ազատյան

Տարածքային կառավարման վարչության պետ՝ Ա. Առաքելյան

Ռ-ազմավարության և ռիսկերի կառավարման վարչության պետ՝ Հ. Ավետիսյան

Իրավաբանական վարչության պետ՝ Տ. Սիմոնյան

Վարկավորման վարչության պետ՝ Ա. Առաքելյան

Բանկի սեփականության կառուցվածքը և բաժնետերերի/մասնակիցների քանակը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում

Բանկի կանոնադրական կապիտալը 31.12.2014թ. դրությամբ կազմում է 2,333,338 հազ. ՀՀ դրամ: Այն ներառում է 933,335 սովորական բաժնետոմս, յուրաքանչյուրը 2500 ՀՀ դրամ անվանական արժեքով: Բանկն ունի 1425 բաժնետեր:

Նշանակալից մասնակիցներ

Սուքիասյան Սարիբեկ Ալբերտի 22.6 %

Սուքիասյան Խաչատուր Ալբերտի 19.5 %

Սուքիասյան Ռոբերտ Ալբերտի 10.3 %

Վերակառուցման և Ջարգացման Եվրոպական Բանկ 25.0 %

Բանկի ղեկավարների վարձատրության քաղաքականությունը

Բանկում ղեկավարների վարձատրության հատուկ քաղաքականություն չի կիրառվում: Գեկավար անձանց վարձատրությունը կատարվում է խորհրդի կողմից հաստատված հաստիքացուցակի հիման վրա:

Բանկի արտաքին աուդիտին վճարները

Բանկի արտաքին աուդիտն իրականացնող անձը հաստատվում է Բանկի բաժնետերերի ընդհանուր ժողովի կողմից՝ Բանկի խորհրդի ներկայացմամբ, իսկ արտաքին աուդիտն իրականացնող անձի վարձատրության չափը հաստատվում է Բանկի խորհրդի կողմից:

Ծանոթագրություն 2. «Հաշվապահական քաղաքականությունը»

Ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումը և ներկայացումը

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվում և ներկայացվում են համաձայն ՀՀ օրենսդրության և ենթօրենսդրական ակտերի՝ Հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների խորհրդի կողմից հրապարակված Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտերի և վերջինի պատրաստման և ներկայացման սկզբունքների, ստանդարտների կիրառման ուղեցույցների և ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից ընդունված իրավական ակտերի: Ֆինանսական հաշվետվությունները հիմնված են Բանկի հաշվառման գրանցումների վրա: Ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացվում են ՀՀ դրամով՝ հազարների ճշտությամբ: Ֆինանսական հաշվետվությունների առումով հաշվետու տարի է համարվում հունվարի 1-ից դեկտեմբերի 31-ը ներառյալ ընկած ժամանակահատվածը:

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվում են իրական արժեքի սկզբունքի հիման վրա՝ ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվների ու պարտավորությունների, ինչպես նաև վաճառքի համար մատչելի ակտիվների համար, բացառությամբ այն ակտիվների, որոնց իրական արժեքը հնարավոր չէ որոշել: Այլ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները, ինչպես նաև ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները հաշվառվում են պատմական արժեքով:

Բանկում ֆինանսական հաշվետվությունները (բացառությամբ դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվության) պատրաստվում են հաշվեգրման սկզբունքին համապատասխան:

Եկամուտների և ծախսերի հիմնական տեսակների ճանաչումը

Տոկոսային եկամուտներն ու ծախսերը բոլոր տոկոսաբեր ֆինանսական գործիքների համար, բացառությամբ շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող գործիքների, ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես «տոկոսային եկամուտ» և «տոկոսային ծախս»՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Օվերդրաֆտների, օվերնայթների, վարկային գծերի, թրթակցային հաշիվների, բանկային հաշիվների, ցպահանջ ավանդների դիմաց տոկոսների հաշվեգրումն իրականացվում է գծային եղանակով, եթե Բանկը չի կարող կանխատեսել այդ ակտիվների ապագա դրամական հոսքերը: Արժեզրկված վարկերի տոկոսների հաշվեգրումը չի դադարեցվում: Եթե ֆինանսական ակտիվի կամ նմանատիպ ֆինանսական ակտիվների խմբի հաշվեկշռային արժեքը նվազում է արժեզրկումից կորուստների պատճառով, տոկոսային եկամուտը շարունակում է ճանաչվել՝

կիրառելով սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը՝ նոր հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ:

Բանկի տույժերի և տուգանքների գծով ստացվելիք գումարները հաշվեգրվում են եկամուտներին յուրաքանչյուր օր: Հաշվեգրվող գումարի չափի հաշվարկման համար հիմք են հանդիսանում համապատասխան պայմանագրերը:

Բանկի կողմից տույժերի և տուգանքների գծով վճարվելիք գումարները ծախս են ճանաչվում յուրաքանչյուր օր՝ հիմք ընդունելով համապատասխան պայմանագիրը:

Վարկերի տրամադրման համար գանձվող վճարները (համապատասխան ծախսերի հետ միասին) հետաձգվում են՝ ճշգրտելով տվյալ վարկի արդյունավետ տոկոսադրույքը: Այլ եկամուտներն ու ծախսերը, մասնավորապես՝ վարձավճարները, գովազդային, շենքի պահպանման, տեխնիկական սպասարկման պարտավորությունները, ինչպես նաև փոխադրամիջոցների օգտագործած վառելիքի ծախսային պարտավորությունները ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում արտացոլվում են հաշվեգրման սկզբունքով ծառայությունների մատուցման ընթացքում՝ հիմք ընդունելով համապատասխան պայմանագիրը կամ նախորդ ժամանակաշրջանի վճարումները: Ընդ որում, ոչ տոկոսային ծախսերի գծով, հաշվեգրումները ամսական մինչև 10,000 դրամ կազմելու դեպքում կատարվում են յուրաքանչյուր ամսվա վերջին աշխատանքային օրը, իսկ 10,000 դրամից ավելի դեպքում՝ օրական: Բանկը աշխատակիցների արձակուրդային վճարների գծով ծախսերի կուտակումը կատարում է յուրաքանչյուր օր:

Հիմնական միջոցների (այդ թվում՝ ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված), վարձակալված հիմնական միջոցներին ուղղված կապիտալ ներդրումների և ոչ նյութական ակտիվների գծով ամորտիզացիոն հատկացումներն սույն Քաղաքականությամբ սահմանված չափերով իրականացվում են յուրաքանչյուր օր և ճշգրտվում են յուրաքանչյուր ամսվա վերջին աշխատանքային օրը: Ծահագործումից դուրս հիմնական միջոցների գծով ամորտիզացիոն հատկացումները Բանկի վարչության կողմից սահմանված չափերով իրականացվում են յուրաքանչյուր ամսվա վերջին աշխատանքային օրը:

Ծահաբաժինները ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում գրանցվում են հաշվեգրման սկզբունքի համաձայն՝ դրանց հայտարարման պահին:

Արտարժույթային գործառնությունների հաշվառում

Արտարժույթով կատարված գործարքները վերահաշվարկվում են գործառնական արժույթով՝ գործարքի օրվա փոխարժեքով: Արտարժույթով արտահայտված դրամային ակտիվները և պարտավորությունները վերագնահատվում են՝ կիրառելով ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից հրապարակվող հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվի դրությամբ միջին փոխարժեքը: Արտարժույթային գործարքներից, ինչպես նաև արտարժույթով արտահայտված դրամային ակտիվների և պարտավորությունների վերագնահատումից առաջացած օգուտը և վնասը ճանաչվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում որպես եկամուտ կամ ծախս: Արտարժույթով արտահայտված ոչ դրամային ակտիվները և պարտավորությունները, որոնք ներկայացված են սկզբնական արժեքով, փոխարկվում են դրամի գործարքի օրվա դրությամբ սահմանված փոխարժեքներով:

Արտարժույթի առքի և վաճառքի փոխարժեքները սահմանվում են հաշվի առնելով ՀՀ միջբանկային շուկայում ձևավորված փոխարժեքների մեծությունը, առաջարկի և պահանջարկի ծավալները ՀՀ տարածքում, այլ գործոններ (շուկայի ուսումնասիրության հիման վրա կատարված կանխատեսումներ, ֆորս-մաժորային պայմաններ և այլն): Արտարժույթի փոխարժեքները սահմանելիս նշված գործոններից բացի, հիմք են ընդունվում նաև տվյալ

պահին արտարժույթի միջազգային շուկայում ձևավորված և «REUTERS DEALING» համակարգում արտացոլված փոխարժեքները:

Հարկային հաշվառում

Շահութահարկի, ավելացված արժեքի հարկի, եկամտային հարկի, գույքահարկի, հողի հարկի, պարտադիր կուտակային կենսաթոշակային վճարումների գծով հաշվառումը տարվում է ՀՀ հարկային օրենսդրությանը համապատասխան:

Հաշվետու տարվա շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Ընթացիկ շահութահարկի գումարը հաշվարկվում է ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված պահանջներին համաձայն՝ յուրաքանչյուր օրվա համար հաշվեգրվում է շահութահարկի պարտավորությունը հարկային շահույթի նկատմամբ (հաշվի առած «Շահութահարկի օրենքի» համաձայն եկամուտներից չնվազեցվող ծախսերը) և յուրաքանչյուր ամսվա վերջին աշխատանքային օրվա դրությամբ այն ճշգրտվում է:

Հետաձգված հարկերը, եթե առկա են այդպիսիք, առաջանում են ակտիվի կամ պարտավորության հաշվեկշռային արժեքի և դրա հարկային բազայի միջև եղած ժամանակավոր տարբերություններից: Ակտիվի կամ պարտավորության հարկային բազան դա գումար է, որը հարկային նպատակներով վերագրվում է այդ ակտիվին կամ պարտավորությանը: Ժամանակավոր տարբերությունների հետևանքով առաջացած հետաձգված հարկային պարտավորությունների գծով, եթե առկա են այդպիսիք, մասհանումները կատարվում են ամբողջությամբ: Հետաձգված հարկային ակտիվները ճանաչվում են այն չափով, որքանով որ հավանական է տվյալ ակտիվների իրացումը: Հետաձգված հարկը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, բացառությամբ այն հարկերի, որոնց գծով գործառնությունների արդյունքները ճանաչվել են սեփական կապիտալում, ինչի դեպքում հարկերը նույնպես ճանաչվում են սեփական կապիտալում: Հետաձգված հարկը ճանաչվում է յուրաքանչյուր եռամսյակի վերջին աշխատանքային օրը:

Շահութահարկի գծով հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները հաշվանցվում են, երբ Բանկը՝

ունի ճանաչված ընթացիկ հարկային ակտիվների և պարտավորությունների գումարների հաշվանցելու իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք:

մտադիր է կամ հաշվարկն իրականացնել զուտ հիմունքով, կամ իրացնել ակտիվը և մարել պարտավորությունը միաժամանակ:

հետաձգված հարկային ակտիվը և հետաձգված հարկային պարտավորությունը վերաբերում են շահութահարկին, որը գանձվում է նույն հարկային մարմնի կողմից յուրաքանչյուր սպազա ժամանակաշրջանում, որի ընթացքում ակնկալվում է հետաձգված հարկային պարտավորությունների և ակտիվների զգալի գումարների մարում կամ փոխհատուցում:

Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Բանկի կանխիկ դրամական միջոցների փաստացի ներհոսքի (մուտքագրումը) և կամ արտահոսքի (ելքագրումը) ձևակերպումը կատարվում է արժույթների անվանական արժեքով, Բանկի կողմից ընդունված դրամարկղային գործառնությունները կանոնակարգող կարգով, ինչպես նաև այլ կարգերով և իրավական ակտերով նախատեսված և պատշաճորեն կազմված վճարահաշվարկային փաստաթղթերի հիման վրա:

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունը կազմվում է ուղղակի մեթոդով:

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները բաղկացած են կանխիկ դրամից, ՀՀ կենտրոնական բանկում պահվող միջոցներից (բացառությամբ ԱրՔա վճարային համակարգով իրականացվող փոխհաշվարկների համար դեպոնացված գումարների) և այլ բանկերում հաշիվներից, որոնք կարող են փոխարկվել կանխիկ կարճ ժամանակամիջոցում և չեն ենթարկվում արժեքի փոփոխման զգալի ռիսկի:

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով:

Ֆինանսական գործիքներ

Բանկը ֆինանսական ակտիվները և պարտավորություններն իր հաշվեկշռում ճանաչում է այն և միայն այն դեպքում, երբ նա դառնում է գործիքի պայմանագրային կողմ:

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները սկզբնական ճանաչման ժամանակ չափվում են սկզբնական արժեքով, որն իրենից ներկայացնում է դրանց դիմաց տրված կամ ստացված փոխհատուցման իրական արժեքը՝ համապատասխանաբար գումարած կամ հանած գործարքի հետ կապված ցանկացած ծախսումները: Սկզբնական ճանաչումից հետո բոլոր ֆինանսական պարտավորությունները, բացառությամբ շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքների, հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Սկզբնական ճանաչումից հետո շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքները հաշվառվում են իրական արժեքով:

Բանկի կողմից ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են հետևյալ կատեգորիաների. շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ, վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ, վարկեր և դեբիտորական պարտքեր, մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ: Ներդրումների նման դասակարգումը կատարվում է դրանց ձեռքբերման պահին՝ Բանկի ղեկավարության կողմից սահմանված գնահատումների հիման վրա:

Շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող ակտիվներ՝ ակտիվներ, որոնք ձեռք են բերվել կամ առաջացել են հիմնականում գների կամ դիվերային հավելագների (մարժանների) կարճաժամկետ տատանումներից շահույթ ստանալու նպատակով: Ակտիվը պետք է դասակարգվի որպես շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող, եթե այն, անկախ դրա ձեռք բերման պատճառից, այնպիսի պորտֆելի մի մաս է, որի համար առկա է վկայություն կարճ ժամկետում շահույթ ստանալու արդիական փաստացի ուղիների վերաբերյալ: Շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող ակտիվները սկզբնական ճանաչման ժամանակ հաշվառվում են սկզբնական արժեքով և հետագայում վերաչափվում են իրական արժեքով՝ ելնելով գործող շուկայական գներից: Համապատասխան իրացված և չիրացված բոլոր օգուտներն ու վնասները գրանցվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող արժեքից ստացված եկամուտներ հոդվածում:

Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ՝ այն ներդրումներն են, որոնք Բանկը մտադիր է պահել անորոշ ժամկետով և որոնք կարող են վաճառվել՝ ելնելով իրացվելիության պահանջներից կամ տոկոսադրույքի, փոխարժեքների և կապիտալ գործիքների արժեքների փոփոխություններից:

Վաճառքի համար մատչելի արժեքի իրական արժեքի փոփոխություններից առաջացած չիրացված շահույթն ու վնասը ճանաչվում է ուղղակիորեն սեփական կապիտալում մինչև այն պահը, երբ նշված ֆինանսական ակտիվը օտարվում է կամ որոշվում է որպես արժեզրկված: Այդ պահին կուտակված շահույթը կամ վնասը, որը նախկինում ճանաչվել էր սեփական կապիտալում, պետք է ճանաչվի հաշվետու ժամանակաշրջանի ֆինանսական արդյունքների

մասին հաշվետվությունում: Ամեն դեպքում, տոկոսները հաշվարկվում են արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով՝ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Երբ վաճառքի համար մատչելի դասակարգված ֆինանսական ակտիվների գծով առկա է կարճ ժամկետում շահույթ ստանալու արդիական փաստացի ուղիների վերաբերյալ վկայություն, այդ ակտիվները վերադասակարգվում են որպես շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող:

Վաճառքի համար մատչելի կապիտալ գործիքների գծով շահաբաժինները ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում գրանցվում են այն ժամանակ, երբ Բանկը իրավունք է ձեռք բերում ստանալու այդ շահաբաժինները:

Ֆինանսական գործիքների իրական արժեքը հիմնված է դրանց գնանշված շուկայական գների վրա: Եթե գնանշված շուկայական գինը առկա չէ, ապա գործիքի իրական արժեքի որոշվում է գնալին մոդելների կամ զեղչված դրամական հոսքերի տեխնիկայի միջոցով:

Կապիտալ գործիքներում այն ներդրումները, որոնք չեն գնանշվում որևէ բորսայում և ունեն սահմանափակ շուկա, հաշվառվում են ինքնարժեքով՝ հանած արժեզրկման գծով պահուստի գումարը:

Ասոցիացված և դուստր ընկերություններում ներդրումները հաշվառվում են ինքնարժեքի մեթոդով:

Վարկեր և դեբիտորական պարտքեր՝ ֆիքսված կամ որոշելի վճարումներով ֆինանսական ակտիվներն են, որոնք ստեղծվում են Բանկի կողմից ուղղակիորեն պարտապանին դրամ տրամադրելու միջոցով՝ առանց պարտքը վաճառելու մտադրության:

Մինչև մարման ժամկետը պահվող արժեթղթեր՝ ֆիքսված մարման ժամկետով արժեթղթերը դասակարգվում են որպես մինչև մարման ժամկետը պահվող, երբ Բանկը հաստատապես մտադրված է և հնարավորություն ունի պահել այդ ներդրումները մինչև դրանց մարման ժամկետի լրանալը: Եթե Բանկի կողմից իրականացվում է մինչև մարման ժամկետը պահվող էական գումարի ակտիվների վաճառք, ապա ամբողջ դասը վերադասակարգվում է որպես վաճառքի համար մատչելի: Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը՝ հանած դրանց գծով հնարավոր կորուստների պահուստները:

Բանկը գործունեության ընթացքում, արտարժույթի և կապիտալի շուկաներում, հանդես է գալիս որպես ածանցյալ գործիքներով պայմանագրերի կողմ, որոնք ներառում են ֆյուչերսներ, ֆորվարդներ, սվոպեր և օպցիոններ: Բոլոր ածանցյալ գործիքները դասակարգվում են որպես առևտրական նպատակներով պահվող և դրանց հաշվառումը իրականացվում է ֆինանսական գործիքների նախնական ճանաչման քաղաքականությունների համաձայն, այնուհետև դրանք վերաչափվում են իրական արժեքով: Իրական արժեքը որոշվում է շուկաներում գնանշումներով կամ այնպիսի մոդելների կիրառմամբ, որոնց հիմքում ընկած են շուկաների ընթացիկ վիճակների գնահատումները և բազային գործիքների պայմանագրային գները և այլ գործոններ: Իրական իրական արժեք ունեցող ածանցյալ գործիքները հաշվառվում են որպես ակտիվ, իսկ բացասական իրական արժեքով ածանցյալ գործիքները՝ որպես պարտավորություն: Նշված գործառնություններից արդյունքները հաշվառվում են որպես առևտրային նպատակներով պահվող ակտիվներից կամ արտարժույթային գործառնություններից շահույթ կամ վնաս, կախված ածանցյալ գործիքների բնույթից:

Հեջի հաշվապահական հաշվառման ժամանակ հեջավորման գործիքի և համապատասխան հեջավորող հոդվածի իրական արժեքների փոփոխությունների արդյունքները ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում համաչափորեն ճանաչվում են գուտ շահույթ կամ վնաս:

Հետգնման պայմանագրեր

Հետզմանն պայմանագրերը Բանկի կողմից օգտագործվում են իր առևտրային գործունեության և դրամական միջոցների ընթացիկ կառավարման շրջանակներում: Նշված պայմանագրերը հաշվառվում են որպես ֆինանսական գործառնություններ:

Հետզմանն պայմանագրերով վաճառված արժեթղթերը հաշվառվում են որպես առևտրական նպատակներով պահվող կամ վաճառքի համար մատչելի արժեթղթեր, իսկ այդ պայմանագրերով ստացված միջոցները գրանցվում են պարտավորություններ այլ բանկերի նկատմամբ կամ պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ հողվածներում: Հետզմանն պայմանագրով ձեռքբերված արժեթղթերի դիմաց տրամադրված գումարները գրանցվում են պահանջներ այլ բանկերի նկատմամբ կամ հաճախորդներին տրամադրված վարկեր և փոխատվություններ հողվածներում: Արժեթղթերի գնման և վաճառքից առաջացած եկամուտը կամ ծախսը իրենից ներկայացնում է տոկոսային եկամուտ կամ ծախս, որոնք հաշվեգրվում են համապատասխան հետզմանն պայմանագրերի գործողության ժամկետների ընթացքում:

Վարձակալություն

Բանկն իր գործունեությունն ապահովելու նպատակով կարող է վարձակալել հող, շենք և տարածքներ, այլ հիմնական միջոցներ, ինչպես նաև դրանց գծով կատարում կապիտալ ներդրումներ: Վարձակալված միջոցների հաշվապահական հաշվառումը տարվում է համաձայն ՀՀ օրենսդրության:

Ակտիվների վարձակալությունը, որի դեպքում ակտիվի սեփականության հետ կապված բոլոր ռիսկերն ու օգուտները պահպանվում են վարձատուի մոտ, դասակարգվում է որպես գործառնական վարձակալություն: Գործառնական վարձակալության շրջանակներում վարձավճարները ճանաչվում են որպես ծախս ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում գծային հիմունքով վարձակալության ժամկետի ընթացքում և ներառվում են գործառնական ծախսերում:

Վարձակալված հողի, շենքի և տարածքների, այլ հիմնական միջոցների վրա կատարված այն ծախսումները, որոնք բարձրացնում են վարձակալված հիմնական միջոցի արժեքը, դիտվում են որպես կապիտալ բնույթի ծախսումներ և ակտիվի 10%-ը գերազանցող մասով ճանաչվում են ակտիվ: Նշված ծախսումներն ամորտիզացվում են՝ կիրառելով գծային մեթոդը՝ համապատասխան ակտիվի օգտակար ծառայության մնացորդային ժամկետի ընթացքում:

Ֆինանսական ակտիվների հնարավոր կորուստների պահուստ

Բանկը ակտիվների դասակարգումը և հնարավոր կորուստների պահուստների ձևավորումը իրականացնում է ՀՀ օրենսդրության պահանջների համաձայն:

Հրապարակվող ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման ժամանակ կատարվում են պահուստների ճշգրտումներ համաձայն ՖՀՄՄ-ների:

Ոչ նյութական ակտիվներ

Ոչ նյութական ակտիվները սկզբնական ճանաչման ժամանակ հաշվառվում են սկզբնական արժեքով (ինքնարժեքով)՝ ՀՀ դրամով: Արտարժույթով ձեռք բերված ոչ նյութական ակտիվները գրանցվում են ձեռք բերման օրվա դրությամբ ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից հրապարակվող միջին փոխարժեքով և հետագայում՝ փոխարժեքի փոփոխման դեպքում չեն վերագնահատվում:

Ներստեղծված ոչ նյութական ակտիվների սկզբնական արժեքը որոշվում է համաձայն հաշվապահական հաշվառման ստանդարտների՝ ակտիվի մշակման փուլում, եթե հնարավոր է ցուցադրել ներստեղծված ակտիվի համապատասխանությունը ստանդարտով առաջադրված

պայմաններին: Ներստեղծված համակարգչային ծրագրերի սկզբնական արժեքը որոշվում է ակտիվի ճանաչման չափանիշներին համապատասխան:

Ոչ նյութական ակտիվի միավորի վերագրումը ՀՀ տարածքում գործող բանկերի հաշվապահական հաշվառման հաշվային պլանով և հաշվային պլանի կիրառման հրահանգով սահմանված այս կամ այն դասին (օրինակ՝ համակարգչային ծրագրեր, լիցենզիաներ և վստահագրեր, հեղինակային իրավունքներ և այլն) իրականացվում է Գլխավոր հաշվապահի մեթոդական ցուցումների հիման վրա՝ ելնելով տվյալ միավորի օգտագործման նշանակությունից և նպատակից:

Ներաստեղծված ոչ նյութական ակտիվի սկզբնական արժեքը ներառում է հաշվապահական հաշվառման ստանդարտներով սահմանված ծախսերը: Ընդ որում, սկզբնական արժեքում կարող են ներառվել միայն այն ծախսումները, որոնք կատարվել են այն հաշվետու եռամսյակում, որի ընթացքում ճանաչվում է տվյալ ակտիվը:

Ոչ նյութական ակտիվի վրա կատարված հետագա ծախսումները, որոնք համաձայն հաշվապահական հաշվառման ստանդարտների պահանջների կարող են ավելացվել ոչ նյութական ակտիվի արժեքին, հաշվառվում են որպես կապիտալ ներդրումներ և ավելացվում են տվյալ ակտիվի արժեքին Բանկի Վարչության որոշմամբ:

Ոչ նյութական ակտիվների յուրաքանչյուր միավորի ամորտիզացիոն ժամկետը որոշում է Բանկը՝ ելնելով հաշվապահական հաշվառման ստանդարտներով սահմանված չափանիշներից: Մասնավորապես, ներստեղծված համակարգչային ծրագրերի ամորտիզացիոն ժամկետը որոշելու համար հաշվի է առնվում շուկայում տվյալ պահին առկա նմանատիպ նպատակային նշանակություն ունեցող ծրագրերի օգտակար ծառայության ժամկետի մասին տեղեկատվությունը, Բանկում նախկինում գործող նմանատիպ ծրագրերի փաստացի օգտակար ծառայության ժամկետը, ստանդարտով նախատեսված այլ չափանիշներ:

Ոչ նյութական ակտիվների մաշվածության գումարն իր օգտակար ծառայության ընթացքում պարբերաբար բաշխելու համար Բանկը կիրառում է մաշվածության հաշվարկման գծային մեթոդը:

Ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիայի ժամանակաշրջանը և ամորտիզացիայի մեթոդը սահմանվում է հաշվապահական հաշվառման ստանդարտների համաձայն, կնքված պայմանագրի գործողության ժամկետում, իսկ այդ ժամկետի բացակայության կամ դրա որոշման անհնարինության դեպքում այն ընդունվում է 10 տարի: Ամորտիզացիայի մեթոդի փոփոխությունն իրականացվում է Բանկի Խորհրդի կողմից սույն Քաղաքականության մեջ համապատասխան փոփոխություն կատարելու միջոցով:

Ոչ նյութական ակտիվների իրական (շուկայական) արժեքի էական տատանման դեպքում դրանք վերագնահատվում են Բանկի Խորհրդի որոշման հիման վրա:

Ֆինանսական հաշվետվություններում ներստեղծված ոչ նյութական ակտիվների վերաբերյալ հաշվապահական հաշվառման ստանդարտներով պահանջվող տեղեկատվության բացահայտումն իրականացվում է առանձին:

2014թ հունվարի 1-ից հետո ձեռք բերված ոչ նյութական ակտիվների մաշվածությունը հաշվարկվում է «Շահութահարկի օրենքի» համաձայն: Ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիոն տարեկան տոկոսադրույթը սահմանվում է Բանկի Խորհրդի որոշմամբ:

Հիմնական միջոցներ

Հիմնական միջոցների միավորը, որը համապատասխանում է ակտիվի ճանաչման չափանիշներին, սկզբնապես չափվում է իր սկզբնական արժեքով (ինքնարժեքով)՝ ՀՀ դրամով: Արտարժույթով ձեռք բերված հիմնական միջոցները գրանցվում են ձեռք բերման օրվա դրությամբ ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից հրապարակվող միջին փոխարժեքով և հետագայում՝ փոխարժեքի փոփոխման դեպքում չեն վերագնահատվում:

Հիմնական միջոցների միավորի սկզբնական արժեքն ընդգրկում է նրա գնման գինը, հարկերը, ներառյալ ԱԱՀ-ի գումարները, ներկրման տուրքերը, պարտադիր այլ վճարները, որոնք համապատասխան մարմնի կողմից ենթակա չեն Բանկին ետ վերադարձման, և ակտիվը իր նպատակային օգտագործման համար աշխատանքային վիճակի բերելու հետ անմիջականորեն կապված ցանկացած ծախս: Տրամադրված ցանկացած զեղչ և արտոնություն հանվում է գնման գնից:

Ձեռք բերված հիմնական միջոցների միավորի հաշվառման նպատակով՝ արժեքի չափումը, ճանաչումը, հետագա ծախսումները, վերագնահատումները և դուրսագրումները կատարվում են ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով, ինչպես նաև Բանկի ներքին ակտերով:

Հիմնական միջոցների միավորի վերագրումը ՀՀ տարածքում գործող բանկերի հաշվապահական հաշվառման հաշվային պլանով և հաշվային պլանի կիրառման հրահանգով սահմանված այս կամ այն դասին (օրինակ՝ գույք և գրասենյակային սարքավորումներ, կապի և հաղորդակցման միջոցներ, հաշվողական, համակարգչային և ավտոմատ կառավարման այլ տեխնիկա, փոխադրամիջոցներ և այլն) իրականացվում է գլխավոր հաշվապահի մեթոդական ցուցումների հիման վրա՝ ելնելով տվյալ միավորի օգտագործման ժամկետից, նշանակությունից և նպատակից:

Հիմնական միջոցները ներկայացվում են սկզբնական արժեքի և կուտակված մաշվածության տարբերությամբ՝ հաշվի առնելով արժեզրկումից կուտակված կորուստը: Մաշվածությունը հաշվարկվում է գծային մեթոդով ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում, կիրառելով հետևյալ տարեկան դրույքաչափերը՝

Շենքեր, շինություններ	50 տարի 2%
Համակարգիչներ	5 տարի 20%
Տրանսպորտային միջոցներ	8 տարի 12.5%
Այլ հիմնական միջոցներ՝ կապի միջոցներ, UPS մարտկոցներ, բանկոմատներ, գույք-գրասենյակային սարքավորումներ և այլն	8 տարի 12.5%
Այլ համակարգչային տեխնիկա՝ տպող բազմաֆունկցիոնալ սարքեր (պրինտեր, սկաներ, պատճենահանող սարքեր), POS տերմինալներ, մոդեմներ,	3 տարի 33.3%
Ցանցային սարքեր	5 տարի 20%
Մինչև 50,000 դրամ արժողությամբ հիմնական միջոցներ	1 տարի 100%

Մինչև 2013թ-ի հունվարի 1-ը շահագործման մեջ եղած հիմնական միջոցների մաշվածությունը, կապված օգտակար ծառայությունների ժամկետների վերանայման հետ, հաշվարկվում է հետևյալ կերպ. հիմնական միջոցների հաշվեկշռային արժեքը (սկզբնական արժեքից հանած կուտակված մաշվածությունը) բաշխվում է մաշվածության հաշվարկման գծային մեթոդով՝ նոր սահմանված օգտակար ծառայության մնացորդային ժամկետում:

Վերջինս իրենից ներկայացնում է 2013թ-ի հունվարի 1-ից սահմանվող օգտակար ծառայության ժամկետի և շահագործման անցնելու ամսաթվից մինչև 2013թ. հունվարի 1-ը ընկած ժամանակահատվածի տարբերություն:

01.01.2013թ.-ից հետո ձեռքբերված հիմնական միջոցների համար սահմանվում է մնացորդային արժեք, որը կազմում է նրանց սկզբնական արժեքի 0.1%-ը, սակայն ոչ ավել 20 000 դրամ, բացառությամբ շենքերի և փոխադրամիջոցների, որոնց մնացորդային արժեքը սահմանվում է նրանց սկզբնական արժեքի 1%-ի չափով:

Մինչև 01.01.2013թ. ձեռքբերված հիմնական միջոցների համար սահմանվում է մնացորդային արժեք, որը կազմում է նրանց հաշվեկշռային արժեքի 0.1%-ը, սակայն ոչ ավել 20 000 դրամ, բացառությամբ շենքերի և փոխադրամիջոցների, որոնց մնացորդային արժեքը սահմանվում է նրանց հաշվեկշռային արժեքի 1%-ի չափով :

2014թ հունվարի 1-ից հետո ձեռք բերված հիմնական միջոցների մաշվածությունը հաշվարկվում է «Շահութահարկի օրենքի» համաձայն : Հիմնական միջոցների տվյալ խմբի ամորտիզացիոն տարեկան տոկոսադրույքը սահմանվում է Բանկի Խորհրդի որոշմամբ :

Հողի համար մաշվածություն չի հաշվարկվում:

Հիմնական միջոցների ընթացիկ վերանորոգման և պահպանման հետ կապված ծախսումները ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես ծախս` դրանց կատարման պահին:

Այն ծախսումները, որոնք բարձրացնում են հիմնական միջոցի միավորի շահագործման արդյունավետությունը սկզբնապես գնահատված նորմատիվային ցուցանիշների համեմատ, ճանաչվում են որպես կապիտալ բնույթի ծախսումներ և ավելացվում են ակտիվի սկզբնական արժեքին: Եթե տարվա ընթացքում կատարված վերանորոգման ծախսերի մեծությունը գերազանցում է ակտիվի սկզբնական արժեքի (օրենքով սահմանված կարգով իրականացված վերագնահատման դեպքում` վերագնահատված արժեքի) 10%-ը, ապա այս ծախսերը նույնպես ճանաչվում են որպես կապիտալ բնույթի ծախսումներ և 10%-ը գերազանցող մասով ավելացվում են ակտիվի սկզբնական արժեքին: Նշված ծախսումներն ամորտիզացվում են` կիրառելով գծային մեթոդը` համապատասխան ակտիվի օգտակար ծառայության մնացորդային ժամկետի ընթացքում, եթե դրանք չեն գերազանցում տվյալ տարվա (հիմնական միջոցի տվյալ միավորի արժեքին նշված ծախսումները ավելացնելու տարվա) հունվարի 1-ի դրությամբ հիմնական միջոցի մնացորդային արժեքը, հակառակ դեպքում ամորտիզացվում են օգտակար ծառայության ամբողջ ժամկետի ընթացքում:

Հիմնական միջոցի դուրսգրումից կամ իրացումից առաջացած արդյունքը որոշվում է որպես ակտիվի իրացումից զուտ մուտքերի և հաշվեկշռային արժեքի տարբերություն և ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչվում է որպես եկամուտ կամ ծախս:

Բանկի հիմնական միջոցների իրական (շուկայական) արժեքի էական տատանման (ֆինանսական տարվա ընթացքում 25%) դեպքում դրանք վերագնահատվում են Բանկի Խորհրդի որոշման հիման վրա: Վերագնահատումն իրականացվում է համապատասխան լիցենզիա ունեցող անկախ գնահատող կազմակերպության կողմից: Հիմնական միջոցների վերագնահատումն իրականացվում է վերականգման արժեքի գործակցի մեթոդով: Վերագնահատման արդյունքները Բանկի հաշվապահական հաշվեկշռում և ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում արտացոլվում են հաշվապահական հաշվառման ստանդարտներով սահմանված կարգով: Վերագնահատման արդյունքում առաջացած աճը հաշվեգրվում է չբաշխված շահույթին Բանկի կողմից ակտիվն օգտագործելու ընթացքում` մաշվածության հաշվարկմանը զուգընթաց: Ընդ որում, հաշվեգրվող գումարի մեծությունը որոշվում է ակտիվի վերագնահատված հաշվեկշռային արժեքի հիման վրա հաշվարկված

մաշվածության և ակտիվի սկզբնական արժեքի հիման վրա հաշվարկված մաշվածության միջև եղած տարբերությամբ: Վերագնահատման արդյունքում առաջացած աճի հաշվեգրումը չբաշխված շահույթին ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում չի արտացոլվում:

Վարձակալված հիմնական միջոցների վրա ուղղված կապիտալ բնույթի ծախսումները կապիտալացվում և ամորտիզացվում են գծային հիմունքով ակտիվի օգտակար ծառայության մնացորդային ժամկետի ընթացքում:

Բանկի հիմնական միջոցներում կապիտալ ներդրումների գծով ձևավորված ակտիվները, ինչպես նաև շահագործումից դուրս հիմնական միջոցները չեն ամորտիզացվում:

Պաշարներ

Բանկի պաշարները ընդգրկում են՝ արագամաշ առարկաները, ապրանքները, ներառյալ գրավի բռնագանձման արդյունքում Բանկի սեփականությանն անցած ունեցվածքը, նյութերը և օժանդակ միջոցները, որոնք պետք է օգտագործվեն Բանկի գործունեության ընթացքում: Արագամաշ առարկաներին են վերաբերում այն ակտիվները, որոնց ծառայության ժամկետը չի գերազանցում մեկ տարին: Պաշարները չափվում են ինքնարժեքից և իրացման գուտ արժեքից նվազագույնով: Պաշարների ինքնարժեքը որոշվում է միջին կշռված արժեքի բանաձևով: Արագամաշ առարկաների արժեքը ծախսագրվում է շահագործման հանձնելու պահին:

Հաշվարկներ բանկի և մասնաճյուղերի միջև

Բանկի գլխավոր գրասենյակի և նրա մասնաճյուղերի փոխադարձ հաշիվները համադրվում են յուրաքանչյուր օր՝ ծրագրային եղանակով ստացվող հաշվետվության միջոցով: Համադրման արդյունքում հայտնաբերված սխալներն ուղղվում են տվյալ օրվա ընթացքում:

Հաշվապահական հաշվեկշիռ կազմելիս Բանկի գլխավոր գրասենյակի և նրա մասնաճյուղերի միջև հաշվարկների հաշիվները պարտադիր զրոյացվում են:

Բանկի գլխավոր գրասենյակի և մասնաճյուղերի միջև հաշվարկների հաշիվները ենթակա են փակման շաբաթական կտրվածքով:

Բաժնետիրական կապիտալ և հետ գնված բաժնետոմսեր

Սովորական բաժնետոմսերը ներառված են սեփական (ընդհանուր) կապիտալում: Սովորական բաժնետոմսերի գծով շահաբաժինները արտացոլվում են սեփական կապիտալում այն ժամանակաշրջանում, երբ դրանք հայտարարվում են: Ընթացիկ տարվան վերաբերվող շահաբաժինները, որոնց վճարումը հայտարարվել է հաշվեկշռի ամսաթվից հետո, բացահայտվում են հաշվեկշռի ամսաթվից հետո տեղի ունեցող իրադարձությունների ծանոթագրությունում: Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող բազային շահույթը հաշվարկվում է բաժնետոմսերի տիրապետողներին վերագրվող տվյալ ժամանակաշրջանի գուտ շահույթը հարաբերելով տվյալ ժամանակաշրջանի ընթացքում շրջանառության մեջ գտնվող սովորական բաժնետոմսերի կշռված միջին թվին:

Որոշակի դեպքերում և համաձայն ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգի Բանկը կարող է հետ գնել իր բաժնետոմսերը: Այս դեպքում վճարված փոխհատուցումը նվազեցվում է սեփական (ընդհանուր) կապիտալից և ներկայացվում է որպես հետգնված բաժնետոմսեր մինչև վերջինների իրացումը: Նշված բաժնետոմսերը հետագայում վաճառվելու դեպքում ստացված ցանկացած փոխհատուցումը ներառվում է սեփական (ընդհանուր) կապիտալում:

Ներդրողների կողմից սովորական բաժնետոմսերի ձեռքբերման համար վճարված գնի և անվանական արժեքի միջև եղած դրական տարբերությունը ճանաչվում է սեփական

կապիտալում որպես արտոնյալ բաժնետոմսերի գծով էմիսիոն եկամուտ:

Ներգրավված միջոցներ

Ներգրավված միջոցները, որոնք ներառում են Կառավարության և Կենտրոնական բանկի, այլ ֆինանսական կազմակերպությունների և հաճախորդների հաշիվները, թողարկված արժեթղթերը և ստորադաս փոխառությունները, սկզբնապես ճանաչվում են ստացված միջոցների իրական արժեքով՝ հանած գործառնությունների գծով ուղղակի ծախսերը: Սկզբնական ճանաչումից հետո ներգրավված միջոցները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Պահուստներ, պայմանական ակտիվներ և պարտավորություններ

Պայմանական պարտավորությունները չեն ճանաչվում ֆինանսական հաշվետվություններում, այլ բացահայտվում են ծանոթագրություններում: Սակայն պայմանական պարտավորությունները չեն բացահայտվում, երբ դրանց մարման նպատակով տնտեսական օգուտներ մարմնավորող միջոցների արտահոսքի հնարավորությունը շատ փոքր է:

Պայմանական ակտիվները չեն ճանաչվում ֆինանսական հաշվետվություններում, այլ բացահայտվում են ծանոթագրություններում, երբ դրանց հետ կապված տնտեսական օգուտների ներհոսքը հավանական է դառնում:

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններ

Բանկը օրենսդրությամբ նախատեսված դեպքերում պատրաստում է համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններ հաշվապահական հաշվառման ստանդարտների և ՀՀ կենտրոնական բանկի խորհրդի կողմից հաստատված «Հայաստանի Հանրապետության տարածքում գործող բանկերի կողմից Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկ ներկայացվող համախմբված հաշվետվությունների կազմման կարգ»-ի համաձայն:

Սեզմնտային հաշվետվություններ

Բանկն օգտագործում է բիզնես-սեզմնտների (ըստ ֆիզիկական անձանց, կազմակերպություններին և մատուցվող բանկային ներդրումային ծառայությունների) տեղեկատվությունը որպես առաջնային ներկայացման ձև: Աշխարհագրական սեզմնտները հանդիսանում են երկրորդային ներկայացման ձև:

Թողարկված պարտքային արժեթղթեր

Թողարկված պարտքային արժեթղթերը սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով, որն իրենից ներկայացնում է դրանց դիմաց ստացված փոխհատուցման իրական արժեքը՝ գտված գործարքի հետ կապված ծախսումներով: Հետագայում թողարկված պարտքային արժեթղթերը չափվում են ամորտիզացված արժեքով և ցանկացած տարբերություն, որը առաջանում է ստացված գուտ փոխհատուցման և մարվող գումարների միջև, արտացոլվում է եկամուտների և ծախսերի հաշվետվությունում տվյալ արժեթղթերի շրջանառության ժամանակահատվածում՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Համադրելի տեղեկատվություն

Անհրաժեշտության դեպքում համադրելի թվերը ճշգրտվում են՝ ընթացիկ տարվա հետ համադրելիության ապահովման նպատակով:

Հաշվապահական հաշվառման ամսաթվից հետո տեղի ունեցող դեպքեր

Ֆինանսական տարվա վերջին աշխատանքային օրվա վիճակով կազմված հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվից հետո, եթե անհրաժեշտություն է առաջանում կատարելու համապատասխան ճշգրտումներ՝ նախորդ տարվա վերջին օրվա ամսաթվով կազմված հաշվապահական հաշվեկշռի մեջ, կատարվում են հետևյալ դեպքերում՝ Բանկի սեփական ուժերով էական սխալներ հայտնաբերելու դեպքում, էական սխալներ, որոնք հայտաբերվել են աուդիտորական կազմակերպության կողմից և հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվից հետո տեղի ունեցած ճշգրտող դեպքերն արտացոլելու նպատակով:

Բանկի սեփական ուժերով էական սխալներ հայտնաբերելու դեպքում, եթե էական սխալի գումարը կախված է տվյալ գործարքի կամ հողվածի չափից և բնույթից, և հաշվեկշռում արտացոլված ցուցանիշները էական չեն փոփոխվելու, և եթե այդ տեղեկատվության չբացահայտելը չի ազդելու օգտագործողների կողմից ֆինանսական հաշվետվությունների տվյալների հիման վրա կայացվող տնտեսական որոշումների վրա, ապա նախորդ տարվա վերջին օրվա ամսաթվով կազմված հաշվապահական հաշվեկշռի մեջ փոփոխու թյուններ չեն կատարվում:

Եթե Բանկի տարեկան ֆինանսական հաշվետվությունները սահմանված կարգով հրապարակելուց հետո առաջանում կամ հայտնաբերվում են էական սխալներ, ապա նման դեպքերում ճշգրտումներ չեն կատարվում և համարվում է, որ նման տեղեկատվության վերաներկայացումն անհրազործելի է:

Ծանոթագրություն 3. «Ջուտ տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ»

Հազ դրամ

Տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ	01.10.2014- 31.12.2014	01.01.2014- 31.12.2014	01.10.2013- 31.12.2013	01.01.2013- 31.12.2013
Տոկոսային եկամուտներ բանկի ընթացիկ հաշիվներից, բանկերում և այլ ֆինանսական կազմակերպություններում տեղաբաշխված ավանդներից և վարկերից	34,253	98,008	13,661	92,642
Տոկոսային եկամուտ հաճախորդներին տրված վարկերից և փոխատվություններից	2,011,342	7,242,147	1,646,493	6,157,423
Տոկոսային եկամուտ պարտքային արժեթղթերից	196,381	791,400	185,936	725,840
Տոկոսային եկամուտ «Ռեպո» պայմանագրերից	44,453	200,269	60,606	177,751
Այլ տոկոսային եկամուտ	-	256	138	82,990
Ընդամենը	2,286,429	8,332,080	1,906,834	7,236,646
Տոկոսային և նմանատիպ ծախսեր				
Տոկոսային ծախսեր բանկի ընթացիկ հաշիվների, բանկերից և այլ ֆինանսական կազմակերպություններից ներգրաված ավանդների և վարկերի դիմաց	284,563	1,096,720	300,136	1,151,932
Տոկոսային ծախսեր հաճախորդների ժամկետային ավանդների և ընթացիկ հաշիվների դիմաց	614,556	2,419,341	543,219	1,969,848
Տոկոսային ծախսեր բանկի կողմից թողարկված արժեթղթերի դիմաց	-	-	-	-
Տոկոսային ծախսեր «Ռեպո» պայմանագրերի դիմաց	193,536	560,472	118,577	369,140
Այլ տոկոսային ծախսեր	16,993	16,993	467	10,102
Ընդամենը	1,109,648	4,093,526	962,399	3,501,022
Ջուտ տոկոսային և նմանատիպ եկամուտ	1,176,781	4,238,554	944,435	3,735,624

Ծանոթագրություն 4. «Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ և ծախսեր»

Հազ դրամ

Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ	01.10.2014- 31.12.2014	01.01.2014- 31.12.2014	01.10.2013- 31.12.2013	01.01.2013- 31.12.2013
Դրամարկղային գործառնություններից	45,687	146,878	44,713	152,950
Հաշվարկային ծառայություններից	343,306	1,066,627	330,798	1,126,453
Երաշխիքներից, հոծարագրերով, ակրեդիտիվներով գործառնություններից, հավատարմագրային կառավարման գործառնություններից	2,355	9,206	3,827	15,976
Արտարժույթով և արժեթղթերով գործառնություններից	4,823	10,796	21,319	54,113
Վճարային քարտերի սպասարկումից	60,287	89,169	37,294	61,044
Այլ կոմիսիոն վճարներ	51,944	186,797	41,461	230,514
Ընդամենը	508,402	1,509,473	479,412	1,641,050
Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով ծախսեր				
Թղթակցային և այլ հաշիվների դիմաց կոմիսիոն վճարներ	577	2,394	711	2,968
Վճարային քարտերով գործառնությունների գծով վճարներ	41,817	137,435	34,825	134,873
Երաշխիքների, հոծարագրերով, ակրեդիտիվներով գործառնությունների, հավատարմագրային կառավարման գործառնությունների գծով վճարներ	6,808	9,988	2,007	7,376
Արտարժույթով և արժեթղթերով գործառնություններից	14,187	51,183	16,351	97,864
Այլ կոմիսիոն վճարներ*	31,962	134,461	30,490	142,358
Ընդամենը	95,351	335,461	84,384	385,439
Ստացված զուտ կոմիսիոն և այլ վճարներ	413,051	1,174,012	395,028	1,255,611

* Այլ կոմիսիոն վճարների գծով ծախսերը հիմնականում կատարվել են վճարահաշվարկային ծառայությունների և միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված վարկերի դիմաց վճարված կոմիսիոն վճարների գծով:

Ծանոթագրություն 5. «Ջուտ եկամուտ առևտրային գործառնություններից»

Հազ դրամ

Առևտրային նպատակներով պահվող ներդրումներից	01.10.2014- 31.12.2014	01.01.2014- 31.12.2014	01.10.2013- 31.12.2013	01.01.2013- 31.12.2013
Առևտրային նպատակներով պահվող ներդրումների առք ու վաճառքից զուտ եկամուտ, այդ թվում՝	(13,090)	(55,616)	(15,542)	(32,799)
բաժնետոմսերից	-	-	-	-
պարտքային արժեթղթերից	-	-	-	-
ածանցյալներից	(13,090)	(55,616)	(15,542)	(32,799)
Առևտրային նպատակներով պահվող ներդրումների իրական արժեքի փոփոխությունից զուտ եկամուտ	148,438	185,773	32,215	44,056
Ընդամենը	135,348	130,157	16,673	11,257
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներից	-	-	-	-
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումների առք ու վաճառքից զուտ եկամուտ, այդ թվում՝	39,558	194,862	16,330	35,623
բաժնետոմսերից	-	-	-	-
պարտքային արժեթղթերից	39,558	194,862	16,330	35,623
ածանցյալներից	-	-	-	-
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումների իրական արժեքի փոփոխությունից զուտ եկամուտ	-	-	-	-
Ընդամենը	39,558	194,862	16,330	35,623
Արտարժույթային գործառնություններից	-	-	-	-
Արտարժույթի առք ու վաճառքից ստացված զուտ եկամուտ	339,143	958,728	232,018	1,041,653
Արտարժույթի վերագնահատումից ստացված զուտ եկամուտ	(130,905)	(211,607)	(32,116)	(131,981)
Թանկարժեք մետաղների բանկային ստանդարտացված ձուլակտորների և հուշադրամների առք ու վաճառքից ստացված զուտ եկամուտ	17,642	26,256	8,113	16,283
Թանկարժեք մետաղների բանկային ստանդարտացված ձուլակտորների և հուշադրամների վերագնահատումից ստացված զուտ եկամուտ	9,242	11,548	(6,169)	(5,408)
Ընդամենը	235,122	784,925	201,846	920,547
Զուտ եկամուտ առևտրային գործառնություններից	410,028	1,109,944	234,849	967,427

Ծանոթագրություն 6. «Այլ գործառնական եկամուտ»

Հազ դրամ

Այլ գործառնական եկամուտ	01.10.2014- 31.12.2014	01.01.2014- 31.12.2014	01.10.2013- 31.12.2013	01.01.2013- 31.12.2013
Եկամուտներ ստացված տույժերից և տուգանքներից	69,897	176,364	35,456	128,880
Ֆակտորինգից ստացված եկամուտներ	-	-	-	-
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների օտարումից ստացված զուտ եկամուտներ	(1,692)	(2,665)	3,990	9,785
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերագնահատումից և արժեզրկման հակադարձումից զուտ եկամուտներ	-	-	-	-
Այլ եկամուտներ*	14,586	104,261	9,622	32,296
Ընդամենը	82,791	277,960	49,068	170,961

Այլ եկամուտներ* -ի գոյացման հիմնական աղբյուրներից են քաղվածքների, չեկային և ավանդային գրքույկների, տեղեկանքների տրամադրումից և այնպիսի տարաբնույթ ծառայություններից գանձվող գումարները, որոնց համար հատուկ եկամտային հաշիվներ նախատեսված չեն:

Ծանոթագրություն 7. «Ակտիվների հնարավոր կորուստների պահուստին կատարված զուտ մասհանումներ»

Հազ դրամ

Բանկերի նկատմամբ պահանջների գծով (Ծանոթագրություն 14)	01/10/2014- 31/12/2014	01/01/2014- 31/12/2014	01/10/2013- 31/12/2013	01/01/2013- 31/12/2013
Սկզբնական մնացորդ	23,873	23,873	23,873	23,873
Պահուստին կատարված զուտ մասհանումներ				
Նախկինում հետհաշվեկշիռ դուրս գրված գումարների վերադարձ				
Պահուստի օգտագործում				
Վերջնական մնացորդ	23,873	23,873	23,873	23,873
Ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջների գծով (Ծանոթագրություն 14)	01/10/2014- 31/12/2014	01/01/2014- 31/12/2014	01/10/2013- 31/12/2013	01/01/2013- 31/12/2013
Սկզբնական մնացորդ	6,376	3,636	3,936	5,403
Պահուստին կատարված զուտ մասհանումներ	2,130	4,870	(300)	(1,767)
Նախկինում հետհաշվեկշիռ դուրս գրված գումարների վերադարձ				
Պահուստի օգտագործում				
Վերջնական մնացորդ	8,506	8,506	3,636	3,636
Հաճախորդներին տրված վարկերի, փոխատվությունների գծով (Ծանոթագրություն 16)	01/10/2014- 31/12/2014	01/01/2014- 31/12/2014	01/10/2013- 31/12/2013	01/01/2013- 31/12/2013
Սկզբնական մնացորդ	972,686	817,445	758,868	662,477
Պահուստին կատարված զուտ մասհանումներ	(262,105)	(67,701)	47,975	143,856
Նախկինում հետհաշվեկշիռ դուրս գրված գումարների վերադարձ	62,804	103,929	30,599	88,667
Պահուստի օգտագործում	(38,376)	(118,664)	(19,997)	(77,555)
Վերջնական մնացորդ	735,009	735,009	817,445	817,445
Ներդրումների գծով (Ծանոթագրություն 17)	01/10/2014- 31/12/2014	01/01/2014- 31/12/2014	01/10/2013- 31/12/2013	01/01/2013- 31/12/2013
Սկզբնական մնացորդ	4,690	4,690	4,690	4,690
Պահուստին կատարված զուտ մասհանումներ				
Նախկինում հետհաշվեկշիռ դուրս գրված գումարների վերադարձ				
Պահուստի օգտագործում				
Վերջնական մնացորդ	4,690	4,690	4,690	4,690
Այլ ակտիվների գծով (Ծանոթագրություն 21)	01/10/2014- 31/12/2014	01/01/2014- 31/12/2014	01/10/2013- 31/12/2013	01/01/2013- 31/12/2013
Սկզբնական մնացորդ	3,582	12,439	6,678	8,192
Պահուստին կատարված զուտ մասհանումներ	(5,187)	21,190	(3,230)	(2,171)
Նախկինում հետհաշվեկշիռ դուրս գրված գումարների վերադարձ	5,042	12,230	9,000	13,500
Պահուստի օգտագործում	(1)	(42,423)	(10)	(7,083)
Վերջնական մնացորդ	3,436	3,436	12,438	12,438
Վարկային ռիսկ պարունակող հետհաշվեկշռային հոդվածների գծով (Ծանոթագրություն 30)	01/10/2014- 31/12/2014	01/01/2014- 31/12/2014	01/10/2013- 31/12/2013	01/01/2013- 31/12/2013
Սկզբնական մնացորդ				
Պահուստին կատարված զուտ մասհանումներ				
Վերջնական մնացորդ	-	-	-	-
Ընդամենը զուտ մասհանումներ պահուստներին	(265,162)	(41,641)	44,445	139,918

Ծանոթագրություն 8. «Ընդհանուր վարչական ծախսեր»

Հազ դրամ

Ընդհանուր վարչական ծախսեր	01.10.2014- 31.12.2014	01.01.2014- 31.12.2014	01.10.2013- 31.12.2013	01.01.2013- 31.12.2013

Ծախսեր հաշվարկված աշխատավարձի և դրան հավասարեցված այլ վճարումների գծով	1,002,159	3,377,304	896,890	2,960,441
Ծախսեր սոցիալական ապահովագրության պետական հիմնադրամին հատկացումների գծով			871	3,374
Վերապատրաստման և ուսուցման գծով ծախսեր	780	2,281	442	952
Գործուղման ծախսեր	20,428	52,991	12,223	54,993
Գործառնական վարձակալության գծով ծախսեր	61,958	218,957	40,117	148,764
Ապահովագրության ծախսեր	18,557	69,904	16,054	54,158
Բանկի սարքավորումների սպասարկման և պահպանման գծով ծախսեր	15,847	55,723	16,677	52,715
Բանկի շենքերի տնտեսական պահպանության և անվտանգության գծով ծախսեր	53,601	197,200	45,272	165,476
Աուդիտային և խորհրդատվական ծառայությունների գծով ծախսեր	2,187	10,574	2,807	28,861
Կապի և հաղորդակցման միջոցների գծով ծախսեր	23,082	98,934	24,471	104,338
Տրանսպորտային ծախսեր	31,123	107,276	25,424	88,964
Ծախսեր հարկերի (բացառությամբ՝ շահութահարկի), տուրքերի և այլ պարտադիր վճարների գծով	49,712	181,330	44,384	167,068
Գրասենյակային և կազմակերպչական ծախսեր	18,673	92,210	20,023	81,993
Վարկերի տրամադրման և վերադարձման գծով ծախսեր	3,000	6,000	-	-
Այլ վարչական ծախսեր	8,666	20,896	7,464	17,204
Ընդամենը	1,309,773	4,491,580	1,153,119	3,929,301

Բանկի աշխատակիցների միջին թվաքանակ և մեկ աշխատողին բաժին ընկնող միջին ամսական աշխատավարձի չափ

	01.10.2014- 31.12.2014	01.01.2014- 31.12.2014	01.10.2013- 31.12.2013	01.01.2013- 31.12.2013
Բանկի աշխատակիցների միջին թվաքանակ	900	895	892	873
Մեկ աշխատողին բաժին ընկնող միջին ամսական աշխատավարձի չափ (հազ դրամ)	363	304	306	267

Ծանոթագրություն 9. «Այլ գործառնական ծախսեր»

Հազ դրամ

Այլ գործառնական ծախսեր	01.10.2014- 31.12.2014	01.01.2014- 31.12.2014	01.10.2013- 31.12.2013	01.01.2013- 31.12.2013
Վճարված տուգանքներ և տույժեր	1,000	1,826	-	2,147
Ինկասացիայի համար կատարված վճարումներ	62,500	250,000	62,500	247,500
Գովազդային և ներկայացուցչական ծախսեր	79,369	236,447	95,763	221,995
Ֆակտորինգի գծով ծախսեր	-	-	-	-
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիոն ծախսեր	93,436	365,766	84,029	289,668
Կորուստներ ակտիվների արժեզրկումից	-	-	-	-
Ավանդների երաշխավորման հիմնադրամին հատկացումներ	16,230	62,439	13,750	50,533
Այլ ծախսեր	66,275	240,338	70,471	259,447
Ընդամենը	318,810	1,156,816	326,513	1,071,290

Այլ գործառնական ծախսեր ծանոթագրության այլ ծախսեր տողում հիմնականում ներառված են VISA վճարահաշվարկային համակարգին անդամագրվելու համար սահմանված եռամսյակային վճարները, ինչպես նաև վճարային պլաստիկ քարտերի ձեռքբերման համար կատարված ծախսերը:

Ծանոթագրություն 10. «Վերահսկվող միավորներում ներդրումներից զուտ շահույթ/վնաս»

Հազ դրամ

Վերահսկվող միավորումներում ներդրումներից զուտ եկամուտ	01.10.2014-31.12.2014	01.01.2014-31.12.2014	01.10.2013-31.12.2013	01.01.2013-31.12.2013
Ասոցիացված կազմակերպություններում ներդրումներից եկամուտ	-	(17,500)	(32,947)	(18,531)

Ծանոթագրություն 11. «Շահութահարկի գծով ծախս (փոխհատուցում)»

Հազ դրամ

Շահութահարկի գծով ծախս	01.10.2014-31.12.2014	01.01.2014-31.12.2014	01.10.2013-31.12.2013	01.01.2013-31.12.2013
Ընթացիկ հարկի գծով ծախս	159,247	327,624	59,453	279,328
Տվյալ ժամանակաշրջանում ճանաչված նախորդ ժամա նակաշրջանների ընթացիկ հարկի ճշգրտումները				
Յետաձգված հարկի գծով ծախս	(1,423)	(37,417)	(27,959)	(25,446)
Ընդամենը	157,824	290,207	31,494	253,882

Հազ դրամ

	01.10.2014-31.12.2014	Արդյունավետ դրույթաչափ (%)	01.01.2014-31.12.2014	Արդյունավետ դրույթաչափ (%)	01.10.2013-31.12.2013	Արդյունավետ դրույթաչափ (%)	01.01.2013-31.12.2013	Արդյունավետ դրույթաչափ (%)
Շահույթը մինչև հարկումը	719,230		1,176,230		66,356		970,583	
Շահութահարկ դրույթաչափով	143,846	20	235,246	20	13,271	20	194,117	20
Հարկման նպատակով եկամուտների և ծախսերի ճշգրտումներ ոչ ժամանակավոր տարբերությունների գծով								
Չհարկվող եկամուտներ	(25)	(0)	(745)	(0)	(25)	(0)	(101)	(0)
Չնվազեցվող ծախսեր	(9,708)	(1)	21,807	2	11,996	18	38,535	4
Չգնահատված հարկային վնաս		-		-		-		-
Բացասական/դրական փոխարժեքային տարբերություն	24,332	3	40,012	3	7,657	12	27,478	3
Նախորդ տարվա հաշվարկված հարկային ծախսի ճշտում		-		-		-		-
Այլ արտոնություններ	(621)	(0)	(6,113)	(1)	(1,405)	(2)	(6,147)	(1)
Շահութահարկի գծով ծախս	157,824	21.94	290,207	24.67	31,494	47.46	253,882	26.16

-

Ժամանակավոր տարբերությունների գծով հետաձված հարկի հաշվարկը

Հազ դրամ

	Մնացորդ նախորդ ժամանակաշրջանի դրությամբ	Ֆինանսական արդյունքներով ճանաչված	Սեփական կապիտալով ճանաչված	Մնացորդ հաշվետու ժամանակաշրջանի դրությամբ
Հետաձգված հարկային ակտիվներ, այդ թվում՝	111,732	30,006	-	141,738
Հիմնական միջոցներ	2,326	(111)		2,215
Այլ պարտավորություններ	109,406	30,117		139,523
Հետաձգված հարկային պարտավորություններ,	(318,130)	7,411	202,171	(108,548)
Վաճառքի համար մատչելի արժեթղթեր	(266,431)		202,171	(64,260)
Պայմանական պարտավորություններ	(6,063)	(2,080)		(8,143)
Պահանջներ բանկերի և ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	(10,716)	512		(10,204)
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	(34,920)	8,979		(25,941)
Զուտ հետաձգված հարկային	(206,398)	37,417	202,171	33,190

Ծանոթագրություն 12. «Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող բազային շահույթ»

Հազ դրամ

Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող բազային շահույթ	01.10.2014-31.12.2014	01.01.2014-31.12.2014	01.10.2013-31.12.2013	01.01.2013-31.12.2013
Հաշվետու ժամանակաշրջանի զուտ շահույթ հարկումից հետո	561,406	886,023	34,862	716,701
Տվյալ հաշվետու ժամանակաշրջանի համար հաշվարկված շահաբաժիններ արտոնյալ բաժնետոմսերի գծով				
Սովորական բաժնետոմսերի սեփականատերերին վերագրվող տվյալ ժամանակաշրջանի զուտ շահույթ (վնաս)	561,406	886,023	34,862	716,701
Տվյալ ժամանակաշրջանի ընթացքում շրջանառության մեջ գտնվող սովորական բաժնետոմսերի կշռված միջին թիվը	933,335	933,335	933,335	933,335
Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող բազային շահույթ	0.60	0.95	0.04	0.77

Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող բազային շահույթը սովորական բաժնետոմսերի տիրապետողներին վերագրվող տվյալ ժամանակաշրջանի զուտ շահույթի կամ վնասի և այդ ժամանակաշրջանի ընթացքում շրջանառության մեջ գտնվող սովորական բաժնետոմսերի կշռված միջին թվի հարաբերությունն է:

Ծանոթագրություն 13

13-1. «Կանխիկ դրամական միջոցներ, դրանց համարժեքներ և մնացորդներ ԶԳ կենտրոնական բանկում

Հազ դրամ

Կանխիկ դրամական միջոցներ, դրանց համարժեքներ և մնացորդներ ԶԳ կենտրոնական բանկում	31.12.2014	31.12.2013
Կանխիկ դրամական միջոցներ	4,406,731	5,440,352
Դրամական միջոցների այլ տեղաբաշխումներ	985,296	3,025,936
Թղթակցային հաշիվներ ԶԳ ԿԲ-ում*	13,937,991	5,002,552
Ավանդային հաշիվներ ԶԳ ԿԲ-ում		
Դեպոնացված միջոցներ ԶԳ ԿԲ-ում**	1,270,000	1,270,000
Այլ պահանջներ ԶԳ ԿԲ-ի նկատմամբ		
Հաշվեգրված տոկոսներ		
Կանխիկ դրամական միջոցներ և մնացորդներ ԶԳ ԿԲ-ում	20,600,018	14,738,840

* Թղթակցային հաշիվները ԶԳ ԿԲ-ում ներառում են ԶԳ բանկային օրենսդրության համաձայն բանկի ներգրավված միջոցների դիմաց հաշվարկված պարտադիր պահուստավորման միջոցները: ** ԶԳ ԿԲ-ում դեպոնացված գումարը իրենից ներկայացնում է ԱրՔա վճարային համակարգով իրականացվող փոխհաշվարկների համար որպես երաշխիքային ավանդ:

13-2. «Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ», որոնք ներառվում են դրամական հոսքերի մասին հաշվետվությունում

Հազ դրամ

Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	31.12.2014	31.12.2013
Կանխիկ դրամական միջոցներ և կանխիկին հավասարեցված վճարային փաստաթղթեր	5,392,027	8,466,288
Թղթակցային հաշիվներ ԶԳ ԿԲ-ում	13,937,991	5,002,552
Ավանդային հաշիվներ ԶԳ ԿԲ-ում		
Թղթակցային հաշիվներ ռեզիդենտ բանկերում	77,666	26,534
Թղթակցային հաշիվներ ոչ ռեզիդենտ բանկերում	2,946,771	4,371,366
Ընդամենը դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	22,354,455	17,866,740

Ծանոթագրություն 14. «Պահանջներ բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ»

Հազ դրամ

Ընթացիկ հաշիվներ	31.12.2014	31.12.2013
ԶԳ բանկերում	77,666	26,534
ԲԲԲ-(Բաա3) և բարձր վարկանիշ ունեցող բանկերում	2,236,011	2,108,038
ԲԲԲ-(Բաա3)-ից ցածր վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող	709,786	2,260,384
Հաշվեգրված տոկոսներ	973	2,943
Ընդամենը	3,024,436	4,397,899
ԶԳ բանկերում`		
Վարկեր և ավանդներ	2,374,820	
Ռեպո (հետգնման) պայմանագրեր		
Այլ	238,820	716,211
ԲԲԲ-(Բաա3) և բարձր վարկանիշ ունեցող բանկերում		
Վարկեր և ավանդներ		
Այլ		
ԲԲԲ-(Բաա3)-ից ցածր վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող		71,183
Այլ	266,681	777

Հաշվեգրված տոկոսներ	11,471	
Ընդամենը	2,891,792	788,171
Բանկերի նկատմամբ պահանջների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ (ծանոթ. 7)	(23,874)	(23,873)
Զուտ պահանջներ բանկերի նկատմամբ	5,892,354	5,162,197

Հազ դրամ

Ֆինանսական կազմակերպություններում վարկեր և ավանդներ, այլ պահանջներ	31.12.2014	31.12.2013
ՀՀ ֆինանսական կազմակերպություններում՝		
Վարկեր և ավանդներ	237,484	222,250
Ռեպո (հետզնման) պայմանագրեր	1,251,069	1,376,074
Այլ	63,881	57,473
ԲԲԲ-(Բաա3) և բարձր վարկանիշ ունեցող ֆինանսական կազմակերպություններում՝		
Այլ	52,495	44,620
ԲԲԲ-(Բաա3)-ից ցածր վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող ֆինանսական կազմակերպություններում		
Այլ	663,783	162,871
Հաշվեգրված տոկոսներ	5,251	6,777
Ընդամենը	2,273,963	1,870,065
Ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ (ծանոթ. 7)	(8,504)	(3,634)
Զուտ պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	2,265,459	1,866,431
Զուտ պահանջներ բանկերի և ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	8,157,813	7,028,628

**31.12.13թ. և 31.12.2014.թ. Ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ այլ պահանջների տողում համապատասխանաբար ներառված են «Visa international» կազմակերպությունում ներդրված 110.524 ԱՄՆ դոլար (31.12.13թ.-ին 44.620 հազ. ՀՀ դրամ, 31.12.2014 52.495 հազ.դրամ), «Արմենիան Քարդ» ՓԲԸ-ում ներդրված 134.495 ԱՄՆ դոլար (31.12.2013թ.-ին՝ 54.557 հազ ՀՀ դրամ, 31.12.2014թ.-ին՝ 63.881 հազ. ՀՀ դրամ) գումարներով ապահովագրական դեպոզիտները, ինչպես նաև վճարահաշվարկային համակարգերի նկատմամբ առաջացած դեբիտորական գումարներ:

Ծանոթագրություն 15. «Առևտրային նպատակով պահվող ֆինանսական ակտիվներ»

Հազ դրամ

Առևտրային նպատակով պահվող այլ ֆինանսական ակտիվներ	31.12.2014	31.12.2013
Ածանցյալ գործիքներ		
Սվոպ	54,263	134
Ընդամենը	54,263	134
Առևտրային նպատակով պահվող այլ ֆինանսական ակտիվների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ (ծանոթ. 7)		

Ծանոթագրություն 16. «Հաճախորդներին տրված վարկեր և այլ փոխառություններ»

Հազ դրամ

Տրված վարկեր և այլ փոխառություններ	31.12.2014	31.12.2013
Վարկեր, այդ թվում՝	49,086,401	39,325,077
Հիփոթեքային	3,178,503	3,173,200
Վարկային քարտեր	3,418,764	1,924,819
Ֆակտորինգ		
Նշված հոդվածների գծով հաշվեգրված տոկոսներ	324,536	261,293
Ընդամենը վարկեր	52,829,701	41,511,189
Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխառությունների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ (ծանոթ. 7)	(735,009)	(817,447)
Ընդամենը զուտ վարկեր	52,094,692	40,693,742

Հազ դրամ

Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ վարկային պորտֆելում հաճախորդներին տրամադրված արժեզրկված (չաշխատող) վարկերի և փոխառությունների կառուցվածքը	31.12.2014		31.12.2013	
	գումար	քանակ	գումար	քանակ
Վարկեր և փոխառություններ, որից	52,829,701	29,559	41,511,189	28,212
աշխատող վարկեր	52,038,417	29,336	40,972,771	28,120
արժեզրկված (չաշխատող) վարկեր և փոխառություններ, այդ թվում՝	791,284	223	538,418	92
ժամկետանց	44,518	141	59,390	61
վերաձևակերպված	59,546	2	60,485	2
վերաֆինանսավորված				
Ընդամենը վարկեր	52,829,701	29,559	41,511,189	28,212
Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխառությունների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ (ծանոթ. 7)	(735,009)		(817,447)	
Ընդամենը զուտ վարկեր	52,094,692		40,693,742	

Հազ դրամ

Տրամադրված վարկերի և փոխառությունների վերլուծությունն ըստ հաճախորդների	31.12.2014	31.12.2013
Պետական ձեռնարկություններ	19,836	83,305
Մասնավոր ձեռնարկություններ, այդ թվում՝	24,785,461	18,864,207
խոշոր ձեռնարկություններ	6,938,746	4,930,176
փոքր և միջին ձեռնարկություններ	17,846,715	16,934,031

այդ թվում բիզնես քարտեր	48,231	59,037
Ֆիզիկական անձինք, այդ թվում՝	23,943,568	18,695,097
սպառողական վարկեր	14,688,787	12,801,690
հիփոթեքային վարկեր	3,178,503	3,172,045
վարկային քարտեր	3,370,533	1,865,782
Անհատ ձեռնարկատերեր	3,756,300	3,607,287
Հաշվեգրված տոկոսներ	324,536	261,293
Ընդամենը վարկեր	52,829,701	41,511,189
Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխատվությունների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ (ծանոթ. 7)	(735,009)	(817,447)
Ընդամենը զուտ վարկեր	52,094,692	40,693,742

Հազ դրամ

Վարկային պարտավորություններ 20 խոշոր վարկառուների և նրանց հետ փոխկապակցված անձաց գծով	31.12.2014	31.12.2013
հաշվեկշային մնացորդ	15,714,417	11,597,384
հետհաշվեկշռային պայմանական պարտավորությունների մնացորդ	690,924	1,136,888
Ընդամենը	16,405,341	12,734,272
Վարկային ներդրումներ	52,094,692	40,693,742
Տեսակարար կշիռ վարկային պորտֆելում	31%	31%
Ընդհանուր նորմատիվային կապիտալ	9,295,741	9,305,898
Տոկոսային հարաբերակցություն կապիտալի նկատմամբ	176%	137%

Վարկային ներդրումներ	31.12.2014	
	Մնացորդ հազ դրամ	քանակ
ԳՀՀ միկրո և փոքր մասնավոր ձեռնարկությունների վարկային ծրագիր	2,250,180	212
ԳՀՀ միկրո և փոքր մասնավոր ձեռնարկությունների ՀՀ կառավարության վարկային ծրագիր	512,013	38
ԳՀՀ "Վերականգնվող էներգիայի Ջարգացում" ծրագիր	146,172	1
ՎԶԵԲ «Սինդիկացված վարկ» 1-ին վարկային ծրագիր	2,712	1
ՎԶԵԲ «Սինդիկացված վարկ» 2-րդ վարկային ծրագիր	146,900	16
Համաֆինանսավորում	-	-
ՄՖԿ	12,827	1
Սևծովյան բանկի 1-ին վարկային ծրագիր	91,744	6

Սևծովյան բանկի 2-րդ վարկային ծրագիր	959,480	45
Համաշխարհային բանկի վարկային ծրագիր	96,907	43
Տնտեսության կայունացման Ռուսաստանի Դաշնության ծրագիր	17,791	1
ՄՖԿ վարկային ծրագիր (IFC FMO)	1,600,389	28
ՎՁԵԲ միկո, փոքր և միջին ձեռնարկությունների վարկավորման ծրագիր /EBRD MSME/	4,789,580	558
ՎՁԵԲ միկրովարկավորման ծրագիր	260	1
Atlantic Forfaitierungs AG վարկային ծրագիր	469,794	6
Հիփոթեքային վարկեր	3,180,723	495
այդ թվում		
ԳՀՀ	104,194	43
ՎՁԵԲ		
ՄՖԿ		
Ընդամենը	14,277,472	1,452

Վարկային ներդրումներ	31.12.2013	
	Մնացորդ հազ	քանակ
ԳՀՀ միկրո և փոքր մասնավոր ձեռնարկությունների վարկային ծրագիր	2,297,482	193
ԳՀՀ միկրո և փոքր մասնավոր ձեռնարկությունների ՀՀ կառավարության վարկային ծրագիր	941,046	73
ԳՀՀ "Վերականգնվող էներգիայի Ջարգացում" ծրագիր	172,749	1
Կոմերցբանկ	2,680	2
ՎՁԵԲ «Սինդիկացված վարկ» 1-ին վարկային ծրագիր	26,936	2
ՎՁԵԲ «Սինդիկացված վարկ» 2-րդ վարկային ծրագիր	526,070	38
Համաֆինանսավորում	314,979	2
ՄՖԿ	58,399	5
Սևծովյան բանկի 1-ին վարկային ծրագիր	144,137	15
Սևծովյան բանկի 2-րդ վարկային ծրագիր	1,606,966	60
Համաշխարհային բանկի վարկային ծրագիր	274,469	92
Տնտեսության կայունացման Ռուսաստանի Դաշնության վարկային	65,334	7
Նոր ՄՖԿ վարկային ծրագիր (IFC FMO)	2,349,074	54
ՎՁԵԲ միկո, փոքր և միջին ձեռնարկությունների վարկավորման ծրագիր /EBRD MSME/	2,694,142	461
ՎՁԵԲ Սիկրովարկավորման ծրագիր	10,628	13
Հիփոթեքային վարկեր`	150,867	52
այդ թվում`		
ԳՀՀ	129,850	48

ՎՁԵԲ	6,340	2
ՄՖԿ	14,677	2
Ընդամենը	11,635,958	1,070

Հազ դրամ

Տրամադրված վարկերի և փոխատվությունների վերլուծությունն ըստ վարկավորման ոլորտների (առանց հաշվի առնելու վարկերի հնարավոր կորսուտների գծով պահուստները)	31.12.2014	Տոկոսային հարաբերությունը	31.12.2013	Տոկոսային հարաբերությունը
Արդյունաբերություն	7,018,878	13	7,546,671	18
Գյուղատնտեսություն	1,773,557	3	1,978,443	5
Շինարարություն	1,479,100	3	752,081	2
Տրանսպորտ և կապ	303,361	1	234,615	1
Առևտուր	11,597,480	22	8,719,094	21
Սպառողական	18,059,327	34	12,891,853	31
Հիփոթեքային վարկեր	3,195,854	6	3,189,897	8
Սպասարկման ոլորտ	5,809,882	11	4,024,415	10
Այլ ^Ը	3,592,262	7	2,174,119	5
		-		-
Ընդամենը	52,829,701	100	41,511,188	100

Հազ դրամ

Հաճախորդների ռեզիդենտության առումով վարկային պորտֆելի վերլուծությունը	31.12.2014	Տոկոսային հարաբերությունը	31.12.2013	Տոկոսային հարաբերությունը
ՀՀ ռեզիդենտներ	51,770,156	100	40,432,449	100
ԲաաՅ/ և բարձր վարկանիշ ունեցող երկրների ռեզիդենտներ*		-		-
Գերմանիա		-		-
ԲԲԲ-/ԲաաՅ/-ից ցածր վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող				
Հաշվեգրված տոկոսներ	324,536		261,293	
Ընդամենը	52,094,692	100	40,693,742	100

Ծանոթագրություն 17. «Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ»

Հազ դրամ

Պետական արժեթղթեր	31.12.2014	31.12.2013
ՀՀ պետական պարտատոմսեր		
գանձապետական պարտատոմսեր		2,375,194
Ընդամենը պետական արժեթղթեր	-	2,375,194

Հազ դրամ

ՀՀ ոչ պետական արժեթղթեր	31.12.2014		31.12.2013	
	ցուցակված	չցուցակված	ցուցակված	չցուցակված
ԲԲԲ+/Բաա1/ և ցածր վարկանիշ ունեցող, այլ վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող թողարկողի երկարաժամկետ պարտքային գործիքներ				
Կարճաժամկետ պարտքային գործիքներ			46,576	
Կապիտալի գործիքներ		52,252		102,252
Ընդամենը ՀՀ ոչ պետական արժեթղթեր	-	52,252	46,576	102,252
ՀՀ ոչ պետական արժեթղթերում ներդրումներ (հնարավոր կորուստների պահուստ)		(4,690)		(4,690)
Ձուտ ներդրումներ ՀՀ ոչ պետական արժեթղթերում ներդրումներ	-	47,562	46,576	97,562

Հազ դրամ

Այլ երկրների ոչ պետական արժեթղթեր	31.12.2014		31.12.2013	
	ցուցակված	չցուցակված	ցուցակված	չցուցակված
ԲԲԲ+/Բաա1/ և ցածր վարկանիշ ունեցող, այլ վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող թողարկողի				
Կապիտալի գործիքներ		1,917		1,715
Ընդամենը այլ երկրների ոչ պետական արժեթղթեր		1,917		1,715
Ընդամենը վաճառքի համար մատչելի արժեթղթեր	-	49,479	2,421,770	99,277

Այլ անձանց բաժնետիրական կապիտալում իրականացված ներդրումները 31.12.2014թ.-ի դրությամբ

Հազ դրամ

Անձի անվանումը	Հիմնական գործունեությունը	Գրանցման երկիրը	Ներդրման ամսաթիվը	Ներդրումը (հազ. դրամ)	Բաժնեմասը %
----------------	---------------------------	-----------------	-------------------	-----------------------	-------------

S.W.I.F.T	Չեռահաղորդակցության ծառայություններ	Բելգիա	13/09/1996	1,917	-
ԱՐՄԵՆԻԱՆ ՔԱՐԴ ՓԲԸ	Վճարահաշվարկային ծառայություններ	ՀՀ	22/02/2000	48,572	5
ԱՔՈԱ ՔՐԵԴԻՏ ՈՒՓՈՐԹԻՆԳ ՓԲԸ	Տեղեկատվական ծառայություններ	ՀՀ	23/06/2006	3,680	1
Ընդամենը				54,169	

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների (բացառությամբ կապիտալի գործիքներում ներդրումների) հաշվեկշռային և իրական արժեքները համապատասխանում են իրար:

Ներդրումները կապիտալի գործիքներում ՀՀ-ում չեն գնանշվում որևէ բորսայում և ունեն սահմանափակ շուկա: Այդ գործիքների իրական արժեքը ճշգրտորեն որոշելու համար բացակայում են որոշակի ընդունելի սկզբունքներ ու մեթոդներ, և հետևաբար այդ արժեթղթերը հաշվառվում են ինքնարժեքով՝ հանած արժեզրկման գծով պահուստի գումարը:

Ծանոթագրություն 17.1 «Չետզնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր»

Հազ դրամ

	31.12.2014	31.12.2013
Ակտիվ		
Ընդամենը գրավադրված արժեթղթեր	7,383,991	4,624,479
Այդ թվում		
Սեփական գրավադրված արժեթղթեր	6,118,812	4,624,479
Ռեպո համաձայնագրով ձեռք բերված գրավադրված	1,265,179	
Պարտավորություն		
Ռեպո համաձայնագրով ներգրավված միջոցներ	7,215,899	4,504,784

Ծանոթագրություն 18. «Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ»

Հաշվետու և նախորդ ժամանակաշրջանում այս ծանոթագրության համար ներկայացվելիք տվյալներ առկա չեն:

Ծանոթագրություն 19. «Ներդրումներ վերահսկվող անձանց կանոնադրական կապիտալում»

Հազ դրամ

Վերահսկվող միավորներում ներդրումների շարժը	Ներդրումներ վերահսկվող անձանց կանոնադրական կապիտալում
Մնացորդը ժամանակաշրջանի սկզբում	245,192
Ավելացում	
Օտարում (վաճառք)	
Ասոցիացված կազմակերպությունների գործունեությունից	(17,500)
Այլ համապարփակ եկամուտ/(վնաս)	(253)
Մնացորդը ժամանակաշրջանի վերջում	227,439

Հազ դրամ

Վերահսկվող միավորներում ներդրումներ	31.12.2014	31.12.2013
Ասոցիացված կազմակերպություններում ներդրումներ	227,439	245,192
Համատեղ վերահսկվող միավորներում ներդրումներ		
Դուստր բանկերում ներդրումներ		
Այլ դուստր ընկերություններում ներդրումներ		
Շահաբաժիններ		
Ընդամենը	227,439	245,192

Հազ դրամ

Վերահսկվող անձանց կապիտալում իրականացված ներդրումները					
Անձի անվանումը	Հիմնական գործունեությունը	Գրանցման երկիրը	Ներդրման ամսաթիվը	Ներդրումը (հազ. դրամ)	Բաժնեմասը %
ՍԻԼ ԻՆՇՈՒՐԱՆՍ	Ապահովագրակ	ՀՀ	22/02/2000	227,439	20.0
Ընդամենը				227,439	

Ծանոթագրություն 20. «Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ»

Հազ դրամ

Հոդվածի անվանումը	Հոդ, շենքեր	Համակ. և կապի միջոցներ	Փոխադրամիջոցներ	Այլ հիմն.միջոցներ	Հիմն.միջ.գծով կապ. ներդ.	Վարձակ.հիմն.միջ. գծով կապ. ներդ.	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք							
Մնացորդը նախորդ ժամանակաշրջանի սկզբում	3,011,575	1,680,721	353,402	1,117,427	89,542	154,749	6,407,416
Ավելացում	24,660	200,270	177,310	182,984	246,465	10,218	841,907
Օտարում			(39,482)	(276)			(39,758)
Արժեզրկում	-	-					-
Վերախմբավորում	37,339	1,909		93	(37,339)		2,002
Դուրսգրում		(56,563)		(19,706)			(76,269)
Վերագնահատում	-	-					-
Մնացորդը նախորդ ժամանակաշրջանի վերջում	3,073,574	1,826,337	491,230	1,280,522	298,668	164,967	7,135,298
Ավելացում	185,231	101,115	100,864	147,616	257,819	1,307	793,952
Օտարում			(89,278)				(89,278)
Վերախմբավորում	44,151	102		(102)	(44,151)		-
Դուրսգրում		(57,652)		(31,335)			(88,987)
Վերագնահատում*							-
Արժեզրկում	-	-	-				-
Վերագնահատումից նաշվածության ճշգրտում							-
Մնացորդը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	3,302,956	1,869,902	502,816	1,396,701	512,336	166,274	7,750,985
Կուտակված նաշվածություն							
Մնացորդը նախորդ ժամանակաշրջանի սկզբում	1,269,769	1,145,209	173,570	723,524		27,830	3,339,902
Ավելացում	40,649	115,645	36,188	72,308		10,316	275,106
Այդ թվում՝ 01.10.2013- 31.12.2013	10,348	33,665	11,510	21,950		2,171	79,644
Օտարում			(30,191)	(9)			(30,200)
Դուրսգրում		(56,563)		(19,703)			(76,266)
Արժեզրկում							-
Վերախմբավորում		1,640		93			1,733
Վերագնահատում							-
Մնացորդը նախորդ ժամանակաշրջանի վերջում	1,310,418	1,205,931	179,567	776,213	-	38,146	3,510,275
Ավելացում	44,078	150,179	49,106	98,641		8,856	350,860
Այդ թվում՝ 01.10.2014 - 31.12.2014	11,297	39,205	11,906	24,888		2,234	89,530
Օտարում			(63,699)				(63,699)
Դուրսգրում		(57,652)		(29,835)			(87,487)
Վերախմբավորում		102		(102)			-
Վերագնահատումից նաշվածության ճշգրտում							-
Արժեզրկում							-
Մնացորդը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	1,354,496	1,298,560	164,974	844,917	-	47,002	3,709,949
Զուտ հաշվեկշռային արժեք							
Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	1,948,460	571,342	337,842	551,784	512,336	119,272	4,041,036
Նախորդ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	1,763,156	620,406	311,663	504,309	298,668	126,821	3,625,023

Ոչ նյութական ակտիվներ

Հազ դրամ

Հոդվածի անվանումը	Համակարգչային ծրագրեր	Լիցենզիաներ և վստահագրեր	Հեղինակային իրավունքներ	Այլ ոչ նյութական ակտիվներ	Ոչ նյութական ակտիվ. գծով կապիտալ	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք						
Մնացորդը նախորդ ժամանակաշրջանի սկզբում	22,079	122,465	50	14,357	-	158,951
Ավելացում	1,120	1,536	-	-	-	2,656
Օտարում						-
Դուրսգրում						-
Արժեզրկում	-	-	-	-	-	-
Վերախմբավորում		(2,002)				(2,002)
Վերագնահատում	-	-	-	-	-	-
Մնացորդը նախորդ ժամանակաշրջանի վերջում	23,199	121,999	50	14,357	-	159,605
Ավելացում	14,345	7,084				21,429
Օտարում						-
Դուրսգրում						-
Վերախմբավորում						-
Վերագնահատում						-
Արժեզրկում	-	-	-	-	-	-
Վերագնահատումից մաշվածության ճշգրտում	-	-	-	-	-	-
Մնացորդը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	37,544	129,083	50	14,357	-	181,034
Կուտակված մաշվածություն						
Մնացորդը նախորդ ժամանակաշրջանի սկզբում	18,684	34,896	19	4,678	-	58,277
Ավելացում	1,066	12,287	6	1,205		14,564
Այդ թվում` 01.10.2013- 31.12.2013	280	3,802	2	302		4,386
Օտարում						-
Դուրսգրում						-
Արժեզրկում						-
Վերախմբավորում		(1,733)				(1,733)
Վերագնահատում						-
Մնացորդը նախորդ ժամանակաշրջանի վերջում	19,750	45,450	25	5,883	-	71,108
Ավելացում	1,960	11,744	4	1,197		14,905
Այդ թվում` 01.10.2014 - 31.12.2014	587	3,015	1	302		3,905
Օտարում						-
Դուրսգրում						-
Վերախմբավորում						-
Վերագնահատումից մաշվածության ճշգրտում						-
Արժեզրկում						-
Մնացորդը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	21,710	57,194	29	7,080	-	86,013
Ջուտ հաշվեկշռային արժեք						
Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	15,834	71,889	21	7,277	-	95,021
Նախորդ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	3,449	76,549	25	8,474	-	88,497

31.12.2014թ. դրությամբ 342064 հազ. դրամ ընդհանուր գումարով շահագործումից դուրս հիմնական միջոցներ հանձնվել են շահագործման:

31.12.2014թ. դրությամբ բանկն ունի ներստեղծված ոչ նյութական ակտիվ՝ նոր «Գործառնական օր» ծրագիր, սկզբնական արժեքը՝ 750 հազ.դրամ ամորտիզացիան 619 հազ.դրամ, մնացորդային արժեքը 131 հազ.դրամ:

31.12.2014թ. դրությամբ հիմնական միջոցների ցանկում ներառված ամբողջությամբ մաշված ակտիվների արժեքը կազմում է 1041802 հազար դրամ (31.12.2013թ` 1166176 հազար դրամ):

Ծանոթագրություն 21. «Այլ ակտիվներ»

Հազ դրամ

Բանկային գործառնությունների գծով ստացվելիք գումարներ	31.12.2014	31.12.2013
Այլ գործառնություններից ստացվելիք գումարներ	35,061	83,455
Ընդամենը	35,061	83,455
Բանկային գործառնությունների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ(ծանոթ. 7)	(351)	(6,098)
Բանկային գործառնությունների գծով ստացվելիք զուտ գումարներ	34,710	77,357
Ղեբիտորական պարտքեր և կանխավճարներ	31.12.2014	31.12.2013
Ղեբիտորական պարտքեր բյուջեի գծով	607	1,186
Ղեբիտորական պարտքեր մատակարարների գծով		
Կանխավճարներ աշխատակիցներին	89	47
Կանխավճարներ մատակարարներին	152,557	150,039
Կանխավճարներ բյուջեի և պարտադիր սոցիալական ապահովագրության վճարների գծով	11	12
Այլ ղեբիտորական պարտքեր և կանխավճարներ	41,353	23,781
Ընդամենը	194,617	175,065
Այլ ակտիվների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ (ծանոթ. 7)	(1,946)	(5,104)
Ընդամենը	192,671	169,961
Այլ ակտիվներ		
Պահեստ	138,599	191,978
Բռնագանձված գրավ և վաճառքի համար պահվող ակտիվներ	55,351	
Ապագա ժամանակաշրջանի ծախսեր	67,505	62,080
Այլ ակտիվներ	17,759	22,851
Այլ ակտիվների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ (ծանոթ. 7)	(1,139)	(1,235)
Ընդամենը	278,075	275,674
Ընդամենը այլ ակտիվներ	505,456	522,992

Ծանոթագրություն 22. «Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Հազ դրամ

	31.12.2014	31.12.2013
Ընթացիկ հաշիվներ		
ՀՀ բանկերի	83,545	98,115
BBB-(Baa3) և բարձր վարկանիշ ունեցող բանկերի		
BBB-(Baa3)-ից ցածր վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող բանկերի	45,522	1,188
Հաշվեգրված տոկոսներ	45	38
Ընդամենը	129,112	99,341
Միջբանկային վարկեր և ավանդներ, այլ		
ՀՀ կենտրոնական բանկ		
Վարկեր	2,365,760	2,427,927
Ռեպո (հետգնման) պայմանագրեր	7,208,000	4,000,000
Այլ		
ՀՀ բանկեր		
Վարկեր և ավանդներ	1,674,910	1,622,500
Ռեպո (հետգնման) պայմանագրեր		500,787
Այլ		
BBB-(Baa3) և բարձր վարկանիշ ունեցող բանկեր		
Վարկեր և ավանդներ		
Այլ	4,099	2,030
BBB-(Baa3)-ից ցածր վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող բանկեր		
Վարկեր և ավանդներ	3,832,305	2,028,260
Այլ	58,946	
Հաշվեգրված տոկոսներ	120,955	116,903
Ընդամենը	15,264,975	10,698,407
Ֆինանսական կազմակերպություններ		
Ընթացիկ հաշիվներ	194,293	451,674
Վարկեր և ավանդներ	6,611,829	6,176,544
Ռեպո (հետգնման) պայմանագրեր		
Այլ	37,869	174,004
Հաշվեգրված տոկոսներ	72,585	52,362
Ընդամենը	6,916,576	6,854,584
Ընդամենը պահանջներ բանկերի և միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	22,310,663	17,652,332

Ներկայացնում ենք ՀՀ կենտրոնական բանկից ստացված վարկերում ներառված միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից տարբեր ծրագրերի շրջանակներում իրականացվող վարկավորման գումարները և դրանց գծով հաշվեգրված տոկոսների գումարները:

Հազ դրամ

Ծրագիր	31.12.2014		31.12.2013	
	Վարկավորման գումար	Հաշվեգրված տոկոս	Վարկավորման գումար	Հաշվեգրված տոկոս
ԳՀՀ /Գերմանահայկական հիմնադրամի «Հիփոթեքային վարկավորման» ծրագիր	106,299	432	141,890	537
ԳՀՀ /Գերմանահայկական հիմնադրամի միկրո և փոքր բիզնեսի զարգացման ծրագիր	2,100,000	46,277	2,100,000	45,670
ԳՀՀ "Վերականգնվող էներգիայի Ջարգացում" ծրագիր	159,460	4,422	186,037	5,158
ԳՀՀ "Ֆինանսական միջոցների հասանելիությունը ՓՄՁ-ների համար" ծրագիր			0	0
Ընդամենը	2,365,759	51,131	2,427,927	51,365

Ծանոթագրություն 23. «Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ»

Հազ դրամ

ՀՀ Կառավարության և տեղական ինքնակառավարման մարմինների նկատմամբ	31.12.2014	31.12.2013
Վարկեր		39,629
Այլ	3,630	4,056
Հաշվարկված տոկոսներ		8
Ընդամենը	3,630	43,693

ՀՀ ռեզիդենտ իրավաբանական անձանց, հիմնարկների նկատմամբ	31.12.2014	31.12.2013
Ընթացիկ հաշիվներ	16,940,035	10,058,131
Ժամկետային ավանդներ	6,603,628	5,279,248
Ռեպո (հետգնման) պայմանագրեր		
Այլ	28,743	25,879
Հաշվարկված տոկոսներ	36,259	40,484
Ընդամենը	23,608,665	15,403,742

Ոչ ռեզիդենտ իրավաբանական անձանց, հիմնարկների նկատմամբ	31.12.2014	31.12.2013
Ընթացիկ հաշիվներ	6,902	7,241
Այլ		
Ընդամենը	6,902	7,241

ՀՀ ռեզիդենտ անհատ ձեռնարկատերերի նկատմամբ	31.12.2014	31.12.2013
Ընթացիկ հաշիվներ	117,629	137,558
Ժամկետային ավանդներ	14,577	7,493
Այլ	4,032	2,559
Հաշվարկված տոկոսներ	54	17
Ընդամենը	136,292	147,627

ՀՀ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձանց նկատմամբ	31.12.2014	31.12.2013
Ընթացիկ հաշիվներ	9,960,476	9,329,533
Ժամկետային ավանդներ	22,161,604	18,156,890
Այլ	383,692	374,387
Հաշվարկված տոկոսներ	129,580	128,374
Ընդամենը	32,635,352	27,989,184

Ոչ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձանց նկատմամբ	31.12.2014	31.12.2013
Ընթացիկ հաշիվներ	374,547	248,515
Ժամկետային ավանդներ	738,391	567,027
Այլ	21,256	26,193
Հաշվարկված տոկոսներ	3,897	2,247
Ընդամենը	1,138,091	843,982
Ընդամենը պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	57,528,932	44,435,469

31.12.14թ. դրությամբ պարտավորությունների ապահովման միջոց հանդիսացող դրամական միջոցներ 2,817,121 հազ. ՀՀ դրամ

31.12.14թ. դատարանի որոշմամբ և հարկային մարմինների կողմից սառեցված գումար 181,624 հազ. դրամ:

Ծանոթագրություն 24. «Բանկի կողմից թողարկված ավանդային սերտիֆիկատներ»

Հաշվետու և նախորդ ժամանակաշրջանում այս ծանոթագրության համար ներկայացվելիք տվյալներ առկա չեն:

Ծանոթագրություն 25. «Առևտրային նպատակներով պահվող պարտավորություններ»

Հազ դրամ

Առևտրային նպատակներով պահվող պարտավորություն	31.12.2014	31.12.2013
---	-------------------	-------------------

Առևտրային նպատակներով պահվող ածանցյալ գործիքներ`		
Առևտրային նպատակներով պահվող պարտավորություն		
Սվոփ	19,659	6,740
Ընդամենը	19,659	6,740

Ծանոթագրություն 26. «Վճարվելիք գումարներ»

Հազ դրամ

Վճարվելիք գումարներ	31.12.2014	31.12.2013
Շահաբաժիններ	36,551	38,558
Ավանդների ապահովագրության գծով պարտավորություն	16,230	13,750
Ընդամենը	52,781	52,308

Ծանոթագրություն 27. «Այլ պարտավորություններ»

Հազ դրամ

Այլ պարտավորություններ	31.12.2014	31.12.2013
Ոչ ռեզիդենտի շահութահարկի գծով	2,439	2,104
ԱԱՀ-ի գծով	2,520	2,433
Այլ հարկերի ու տուրքերի գծով	136,795	87,071
Սոցիալական ապահովագրության վճարումների գծով		
Պարտավորություններ աշխատակիցների նկատմամբ աշխատավարձի գծով	452,272	351,147
Կրեդիտորական պարտքեր մատակարարների նկատմամբ	34,953	35,006
Կրեդիտորական պարտքեր կանոնադրական կապիտալի համալրման գծով		
Այլ պարտավորություններ	188,327	121,425
Սնագործ ժամանակաշրջանի վերջում	817,306	599,186

Ծանոթագրություն 28. «Կանոնադրական կապիտալ»

Բանկի գրանցված և ամբողջությամբ վճարված բաժնետիրական կապիտալը կազմում է 2,333,338 հազ. դրամ, այն ներառում է 933,335 հատ սովորական բաժնետոմս 2500 դրամ անվանական արժեքով: Բանկի կողմից հետ գնված սեփական բաժնետոմսեր առկա չեն: Հաշվետու ժամանակաշրջանում կանոնադրական կապիտալի ավելացում, կանոնադրական կապիտալի նվազում կապված հետ գնված և շրջանառությունից հանված բաժնետոմսերի հաշվին չեն կատարվել: Հաշվետու ժամանակաշրջանում վճարվել են 2,007 հազ. ՀՀ դրամ շահաբաժիններ: Ներկայացնում ենք հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ նշանակալից մասնակիցների վերաբերյալ տեղեկություններ.

Հազ դրամ

Նշանակալից մասնակցի անունը/անվանումը	Բանկում ունեցած մասնակցության գումարը	Բանկում ունեցած մասնակցության չափը տոկոսային	Մասնակցի գործունեության տեսակը (իրավաբանական անձանց)
Սուքիասյան Սարիբեկ Ալբերտի	527,573	22.6	
Սուքիասյան Խաչատուր Ալբերտի	455,413	19.5	
Սուքիասյան Ռոբերտ Ալբերտի	240,930	10.3	
Սուքիասյան Էդուարդ Ալբերտի	49,040	2.1	
ՎԶԵԲ	583,338	25	Ֆինանսական

Ծանոթագրություն 29. «Սեփական կապիտալի այլ տարրեր»

Հաշվետու և նախորդ ժամանակաշրջանում այս ծանոթագրության համար ներկայացվելիք տվյալներ առկա չեն:

Ծանոթագրություն 30. «Պահուստներ, պայմանական դեպքեր և պոտենցիալ պարտավորություններ

Բանկի իրավական պարտավորությունները 31.12.2014թ. դրությամբ առկա չեն այնպիսի իրավական պարտավորություններ, որոնց գծով բանկը իրականացրել է պահուստավորում: Բանկն իր գործունեությունը ծավալում է օրենսդրությամբ նախատեսված պահանջների շրջանակներում:

Բանկի հարկային պարտավորությունները 31.12.2014թ. դրությամբ բանկն ամբողջությամբ կատարել է իր հարկային պարտավորությունները և իր հարկային պարտավորությունների գծով լրացուցիչ պահուստավորումների անհարժեշտություն չկա:

Վարկային ռիսկ պարունակող հետհաշվեկշռային հոդվածների գծով բանկի պայմանական պարտավորությունները

Հազ դրամ

	31.12.2014	31.12.2013
Զօգտագործված վարկային գծեր	1,973,894	2,557,262
Տրամադրված երաշխիքներ	350,643	474,077
Տրամադրված ակրեդիտիվներ	1,746,930	
Նշված հոդվածների գծով պահուստ (ծանոթ. 7)		

Պարտավորություններ գործառնական վարձակալության գծով

Հազ դրամ

	Արտարժույթին համարժեք դրամով վճարման ենթակա գումարներ	ՀՀ դրամով վճարման ենթակա գումարներ
Նվազագույն վարձավճարների կառուցվածքը		
Մինչև 1 տարի		269,560
1-5 տարի		919,018
5 տարուց ավելի		3,020
Ընդամենը		1,191,598

Ծանոթագրություն 31. «Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ»

Ներկայացվող ծանոթագրության առումով բանկի հետ կապված անձինք են համարվում Բանկի ղեկավարները, բանկի բաժնետերերը և «Բանկերի և բանկային գործունեության մասին» ՀՀ օրենքով սահմանված կարգով նրանց հետ կապված անձինք:

Բանկի ղեկավարներ են համարվում բանկի խորհրդի նախագահը, նրա տեղակալը և խորհրդի անդամները, գործադիր տնօրենը, նրա տեղակալները, գլխավոր հաշվապահը, նրա տեղակալը, ներքին աուդիտի ղեկավարը, նրա անդամները, բանկի տնօրինության անդամները, ինչպես նաև բանկի տարածքային ստորաբաժանումների ղեկավարները և կառուցվածքային ստորաբաժանումների ղեկավարները՝ բանկի դեպարտամենտի, վարչության, բաժնի պետերը:

Բանկի հետ կապակցված կողմերի հետ գործարքները իրականացվել են շուկայում գործող պայմաններից և տոկոսադրույքներից ելնելով:

Հազ դրամ

Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառվածություններ	31.12.2014	31.12.2013
---	------------	------------

Սկզբնական մնացորդ	1,322,820	970,726
Տարվա ընթացքում տրամադրված վարկեր և փոխատվություններ	1,962,852	1,218,917
Բանկի բաժնետեր	181,606	105,317
Բաժնետիրոջ հետ կապված անձ	1,559,193	931,482
Բանկի ղեկավար	191,833	169,529
Ղեկավարի հետ կապված անձ	30,221	12,589
Տարվա ընթացքում մարված վարկեր և փոխատվություններ	1,848,236	866,823
Բանկի բաժնետեր	156,771	101,185
Բաժնետիրոջ հետ կապված անձ	1,465,791	562,273
Բանկի ղեկավար	205,807	194,761
Ղեկավարի հետ կապված անձ	19,866	8,604
Վերջնական մնացորդ *	1,437,436	1,322,820

Հազ դրամ

Հոդված	31.12.2014	31.12.2013
Տոկոսային եկամուտներ	164,927	177,279

Հազ դրամ

Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	Ցպահանջ	Ժամկետային
Մնացորդը 31.12.2013	201,833	1,385,204
Հաշվետու ժամանակաշրջանի /2014թ-ի 12 ամիսների/ ընթացքում ստացված գումարներ այդ թվում	29,878,993	2,404,540
Բանկի բաժնետեր	772,541	224,395
Բաժնետիրոջ հետ կապված անձ	21,001,906	1,094,136
Բանկի ղեկավար	1,786,259	457,413
Ղեկավարի հետ կապված անձ	6,318,286	628,596
Հաշվետու ժամանակաշրջանի /2014թ-ի 12 ամիսների/ ընթացքում վճարված գումարներ այդ թվում	29,671,598	2,106,676
Բանկի բաժնետեր	741,345	160,679
Բաժնետիրոջ հետ կապված անձ	21,766,178	770,440
Բանկի ղեկավար	1,612,778	581,615
Ղեկավարի հետ կապված անձ	5,551,297	593,942
Փախարժեքային տարբերություն (+/-)	75,977	226,704
Մնացորդը 31.12.2014	485,205	1,909,772
Տոկոսային ծախս 2014թ-ի -12 ամսվա կտրվածքով	3,290	155,474

Հազ դրամ

Բանկի ղեկավարությանը վճարված աշխատավարձ և դրան հավասարեցված վճարներ	31.12.2014	31.12.2013
Բանկի խորհրդին	132,232	109,724
Աշխատավարձ	122,112	101,352
Պարգևատրում	10,120	8,372
Բանկի գործադիր մարմնին	183,224	153,034
Աշխատավարձ	169,399	140,867
Պարգևատրում	13,825	12,167
Բանկի ներքին աուդիտին	81,125	70,171

Աշխատավարձ	75,355	64,793
Պարզևատրում	5,770	5,378
Ընդամենը	396,581	332,929

Ծանոթագրություն 32. «Ֆինանսական ռիսկերի վերաբերյալ նվազագույն բացահայտումներ»

1) Վարկային ռիսկի բանկի սեփական սահմանումը

Վարկային ռիսկը վարկի, հաշվարկված տոկոսի կամ դրանց մի մասի պայմանագրով սահմանված ժամկետներից ուշացման կամ անվերադարձելիության հնարավոր վտանգն է՝ պայմանավորված վարկառուի ֆինանսական վիճակի վատթարացման, գրավի արժեզրկման և նման այլ պատճառներով, որի արդյունքում բանկը կարող է ֆինանսական կորուստներ կրել:

2) Վարկային ռիսկի չափման և գնահատման մեթոդները

Բանկում մշակվել է վարկային ռիսկի գնահատման և կառավարման մեթոդաբանություն, որը հնարավորություն է տալիս գնահատելու վարկի ռիսկայնությունը՝ հիմնվելով համապատասխան մոդելի հաշվարկների արդյունքների վրա: Զուգակցելով մաթեմատիկական և տնտեսագիտական հիմնավորումները՝ վարկային ռիսկի գնահատման մոդելն ապահովում է ռիսկի գնահատման համալիր մոտեցում, որի արդյունքում վերոհիշյալ մեթոդաբանությունը նպաստում է վարկի տրամադրման հիմնավորված որոշման կայացմանը՝ որպես էկզոգեն փոփոխականներ կիրառելով նաև էքսպերտային գնահատականները: Փոխառուի վարկունակության նախնական ուսումնասիրության ժամանակ բանկը բացահայտում է պոտենցիալ փոխառուի համապատասխանությունը բանկի վարկային քաղաքականությամբ սահմանված ընդհանուր չափանիշներին, որի դրական արդյունքի դեպքում կատարվում է վարկունակության գործոնների մանրամասն վերլուծություն:

3) մոդելների նկարագրությունը (առկայության դեպքում)

Ի հավելումն վերոհիշյալ մեթոդաբանության՝ վարկային ռիսկի գնահատման համար բանկում կիրառվում է նաև սթրես թեստերի մեթոդը, որը ենթադրում է դիտարկվող տարբեր շոկային սցենարների տեղի ունենալու դեպքում բանկի վնասների հաշվարկ:

Սթրես թեստերը կիրառելիս դիտարկվում են տվյալ ռիսկին վերաբերող մի շարք սցենարներ և յուրաքանչյուր սցենարի դեպքում համապատասխան մեթոդով հաշվարկվում է բանկի վնասը: Վարկային ռիսկի գնահատման նպատակով օգտագործվում են հետևյալ շոկային սցենարները.

1. դասակարգված վարկերի X%-ի չափով դուրսգրումը,
2. կասկածելի վարկերի Y%-ի դասակարգումը անհուսալի
3. ստանդարտ վարկերի Z%-ի դասակարգումը հսկվող
4. արտարժույթով ստանդարտ վարկերի U%-ի դասակարգումը
5. խոշոր վարկառուի սննկացման հետևանքով վարկի անհուսալի դառնալու սցենար,
6. ընդհանուր վարկերի K%-ի դասակարգումը անհուսալի
7. հետհաշվեկշռային պայմանական պարտավորությունների և հետհաշվեկշռային անավարտ ժամկետային գործառնությունների L%-ի չափով վերափոխումը հաշվեկշռային հոդվածների,
8. առաջին (բացառությամբ կասկածելի դասակարգված), երկրորդ, երրորդ և յոթերորդ սցենարների միաժամանակ հանդես գալու սցենար,

որտեղ X, Y, Z, U, K, L-ը սցենարների պարամետրերն են (1-ից 100 թվեր են):

Սթրես թեստերի կիրառման արդյունքում հաշվարկվում են նշված շոկային իրավիճակների ազդեցությունը Բանկի ընդհանուր կապիտալի նվազագույն չափի և համարժեքության Ն1 նորմատիվների վրա, ինչպես նաև նորմատիվների խախտման կրիտիկական կետերը, գնահատվում են նորմատիվների խախտման հնարավորությունը և չափերը, պահուստաֆոնդ փոխանցման ենթակա հավելյալ գումարի չափը:

Հաշվարկվում են հնարավոր տարբեր սցենարների դեպքում (յուրաքանչյուր սցենարի պարամետրի տարբեր արժեքների համար) պահուստաֆոնդ փոխանցման ենթակա հավելյալ գումարները, որոնք օգտագործվում են նախորդ ժամանակահատվածների տվյալների հիման վրա նշակված հավանական սցենարների վերլուծման նպատակով: Առավել հավանական սցենարների վերլուծության միջոցով գնահատվում է վարկային պորտֆելի ռիսկայնությունը և իրականացվում են ռիսկի նվազագույն մակարդակի ապահովմանն ուղղված միջոցառումներ: Բանկի ընդհանուր կապիտալի նվազագույն չափի և համարժեքության նորմատիվների վրա դասակարգված, կասկածելի, ստանդարտ և ընդհանուր վարկերի որոշակի տոկոսի դուրսգրման սցենարների ազդեցության վերլուծությունում ներառված է նաև նորմատիվների խախտման կրիտիկական կետերի որոշումը, որը հնարավորություն է տալիս գնահատել տվյալ օրվա դրությամբ նորմատիվների խախտման հավանականությունը (ռիսկը):

4) վարկային ռիսկի թուլատրելի մակարդակի որոշումը՝ ռիսկի քանակական վերլուծություն և ռիսկի քանակական գնահատական,

Բանկը, իր վարկային պորտֆելը կառուցելիս, հաշվառում և վիճակագրություն է տանում վարկերի առանձին տեսակների

- ✓ ըստ տնտեսության ճյուղի,
- ✓ ըստ տարածաշրջանի,
- ✓ ըստ մեկ փոխառուի և նրա հետ փոխկապակցված անձանց,
- ✓ ըստ վարկերի ժամկետների,
- ✓ ըստ գրավների և այլն:

Յ) վարկային ռիսկի վարգավորումը վարկային ռիսկի ազդեցության նվազման կամ չեզոքացման ուղղությամբ աշխատանքները:

Բանկի որդեգրած վարկային քաղաքականությունը նպատակ է հետապնդում առավելագույնի հասցնել ներգրավված միջոցների, որպես վարկ տեղաբաշխման արդյունավետությունը՝ ապահովելով համապատասխան իրացվելիություն և ռիսկի դիվերսիֆիկացիա անհրաժեշտ եկամտաբերության պայմաններում:

Բանկի վարկային ռիսկի կառավարումն իրականացվում է գործընթացը կարգավորող կանոնակարգերի և կարգերի միջոցով, որոնք սահմանում են վարկառուին ներկայացվող պահանջները, վերջինիս վարկունակությունը գնահատող համապատասխան չափանիշները, վարկի ապահովվածության գնահատումը, գրավի իրացվելիության վերլուծությունը, խոշոր վարկերի տրամադրման սահմանափակումը, արտաքին միջավայրի փոփոխությունների կանխատեսումը, վարկային մոնիտորինգը, հսկողությունը, վերահսկումը և այլն:

ՏՅՁԿ* - Տնտեսական համագործակցության և զարգացման կազմակերպություն

	31.12.2014				Հազ դրամ
<i>Հոդվածի անվանումը</i>	<i>ՀՀ</i>	<i>ԱՊՀ երկրներ</i>	<i>ՏՅՁԿ*</i>	<i>Ոչ ՏՅՁԿ</i>	<i>Ընդամենը</i>
<i>Ակտիվներ</i>					
Կանխիկ դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	20,600,018				20,600,018
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ	2,662,767	611,314	2,384,299	2,499,433	8,157,813
Թանկարժեք մետաղների բանկային ստանդարտացված ձուլակտորներ և հուշադրամներ	8,825				8,825
Առևտրային նպատակով պահվող ֆինանսական ակտիվներ	54,263				54,263
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	52,094,693				52,094,693
Վաճառքի համար մատչելի արժեթղթեր	47,561		1,917		49,478
Ներդրումներ վերահսկվող անձանց կանոնադրական կապիտալում	227,439				227,439
Հետզնման պայմանագրերով զրավադրված արժեթղթեր	6,118,812				6,118,812
Այլ ակտիվներ	34,711				34,711
<i>Ընդամենը ակտիվներ</i>	81,849,089	611,314	2,386,216	2,499,433	87,346,052
Վարկային ռիսկ պարունակող հետհաշվեկշռային հոդվածներ	4,876,308				4,876,308
<i>Պարտավորություններ</i>					
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ	14,331,303	2,481,046	5,431,767	66,547	22,310,663
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	56,383,998	834,933	185,794	124,207	57,528,932
<i>Ընդամենը պարտավորություններ</i>	70,715,301	3,315,979	5,617,561	190,754	79,839,595
<i>Զուտ դիրք</i>	11,133,788	(2,704,665)	(3,231,345)	2,308,679	7,506,457

	31.12.2013				Հազ դրամ
<i>Հոդվածի անվանումը</i>	<i>ՀՀ</i>	<i>ԱՊՀ երկրներ</i>	<i>ՏՅՁԿ*</i>	<i>Ոչ ՏՅՁԿ</i>	<i>Ընդամենը</i>
<i>Ակտիվներ</i>					
Կանխիկ դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	14,738,840				14,738,840
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ	2,478,491	1,740,446	2,263,547	546,143	7,028,627
Թանկարժեք մետաղների բանկային ստանդարտացված ձուլակտորներ և հուշադրամներ	23,883				23,883
Առևտրային նպատակով պահվող ֆինանսական ակտիվներ			134		134
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	40,693,742				40,693,742
Վաճառքի համար մատչելի արժեթղթեր	2,519,331		1,715		2,521,046
Ներդրումներ վերահսկվող անձանց կանոնադրական կապիտալում	245,192				245,192
Հետզնման պայմանագրերով զրավադրված արժեթղթեր	4,624,479				4,624,479

Այլ ակտիվներ	82,620				82,620
Ընդամենը ակտիվներ	65,438,775	1,740,446	2,265,396	546,143	69,990,760
Վարկային ռիսկ պարունակող հետհաշվեկշռային հոդվածներ	2,720,539				2,720,539
Պարտավորություններ					
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ	10,952,798	2,073,371	4,624,976	1,187	17,652,332
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	43,584,246	628,425	136,309	86,489	44,435,469
Ընդամենը պարտավորություններ	54,537,044	2,701,796	4,761,285	87,676	62,087,801
Զուտ դիրք	10,901,731	(961,350)	(2,495,889)	458,467	7,902,959

ՀՀ տարածքում տեղաբաշխված վարկերը ըստ ՀՀ մարզերի տեղաբաշխվածության.

Հազ դրամ

ՀՀ մարզեր	31.12.2014	31.12.2013
Երևան	39,391,610	31,030,578
Արարատ	499,801	427,492
Արմավիր	1,534,102	1,116,874
Կոտայք	2,353,879	1,657,113
Շիրակ	1,143,281	915,369
Լոռի	1,206,497	893,142
Արագածոտն	3,524,081	2,792,968
Սյունիք	1,106,666	767,623
Տավուշ	300,262	348,912
Գեղարքունիք	483,229	295,042
Վայոց Ձոր	433,910	348,867
Արցախ	117,374	99,762
Ընդամենը	52,094,693	40,693,741

Վարկային պորտֆելի վերլուծությունը ըստ տարածաշրջանների և ռիսկայնության

31.12.2014

Հազ դրամ

Ակտիվներ	Աշխատող ակտիվներ	Չաշխատող ակտիվներ			
		Հսկվող/ Ռիսկային	Ոչ ստանդարտ/Մ իջին ռիսկային	Կասկածելի/ Բարձր ռիսկային	Անհուսալի
Վարկեր, այդ թվում՝					
1. ՀՀ ռեզիդենտներին	51,460,592	419,524	158,586	55,994	3,438,778
2. ԱՊՀ երկրների ռեզիդենտներին (ըստ երկրների)					401
Ռուսաստան					401
3. ՏՀԶԿ երկրների ռեզիդենտներին (ըստ երկրների)					
4. Ոչ ՏՀԶԿ երկրների ռեզիդենտներին					
5. Ընդամենը	51,460,592	419,524	158,586	55,994	3,439,179

31.12.2013

Հազ դրամ

Ակտիվներ	Աշխատող ակտիվներ	Չաշխատող ակտիվներ			
		Հսկվող/ Ռիսկային	Ոչ ստանդարտ/Մ իջին ռիսկային	Կասկածելի/ Բարձր ռիսկային	Անհուսալի
Վարկեր, այդ թվում՝					
1. ՀՀ ռեզիդենտներին	40,298,266	109,297	237,969	48,210	3,264,205
2. ԱՊՀ երկրների ռեզիդենտներին (ըստ երկրների)					401
Ռուսաստան					401
3. ՏՀԶԿ երկրների ռեզիդենտներին (ըստ երկրների)					
4. Ոչ ՏՀԶԿ երկրների ռեզիդենտներին					
Վրաստան					
5. Ընդամենը	40,298,266	109,297	237,969	48,210	3,264,606

Վարկային ռիսկի վերլուծություն

1-2) Վարկային պորտֆելի ապահովածության արդյունավետությունը բարձրացնելու նպատակով բանկում վարկերը տրամադրվում են գրավի գնահատված արժեքի առավելագույնը 70%-80%-ի չափով և վարկի գծով հետագա մարումների դեպքում վարկ/գրավ հարաբերակցության գործակիցը նվազում է: Գրավադրվող գույքերի գնահատումը կատարվում է գնահատման թույլտվություն ունեցող մասնագիտացված անկախ գնահատող կազմակերպությունների կողմից ՀՀ դրամով, վարկերը տրամադրվում են նաև արտարժույթով: Փոխարժեքային տատանումների և ժամկետանց վարկերի պարագայում կուտակված տույժերի հաշվին վարկառուի պարտավորությունների աճի հետևանքով գրավի արժեքի անբավարարության դեպքում բանկի ռիսկերը նվազացնում է այն, որ համաձայն վարկային պայմանագրերի բանկը իրավունք ունի բավարարել իր վարկային պահանջը վարկառուի բանկային հաշվում առկա դրամական միջոցների հաշվին, որից հետո պահանջել վարկային պարտքի բռնագանձում դատական կարգով:

Հարկ է նշել, որ վարկային պորտֆելում չապահովված վարկերը (առանց պահուստների) 31.12.2014թ-ի դրությամբ չեն գերազանցում վարկային պորտֆելի 9.87%-ը: Չապահովված վարկերի գերակշիռ մասը կազմում են «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ում հաշիվների ակտիվ շարժ ունեցող հաճախորդներին տրամադրված վարկերը, որոնք ունեն կայուն դրամական հոսքեր: Մեծ տեսակարար կշիռ են կազմում նաև պլաստիկ քարտերի համար սահմանված վարկային գծերը: Այս վարկերի գծով ռիսկը փոքր է, քանի որ փոքր է մեկ հաճախորդին տրամադրվող վարկային գծերի սահմանաչափը, վարկառուները ապահովված են աշխատանքով, առանձին դեպքերում առկա են հեղինակավոր կազմակերպությունների երաշխավորություններ:

3) Վարկային ներդրումները 31.12.2014թ-ի դրությամբ առանց պահուստների կազմել են 52.829.701 հազ. դրամ: Չաշխատող դասակարգված վարկերի ծավալը 31.12.2014թ-ի դրությամբ կազմել է 791,284 հազ. դրամ: Վարկային պորտֆելում հսկվող, ոչ ստանդարտ և կասկածելի վարկերի տեսակարար կշիռները կազմել են համապատասխանաբար 0.88; 0.38 և 0.24 տոկոս:

4) Վարկային պորտֆելի պահուստավորումը համապատասխանում է ՀՀՄՍ-ների պահանջներին:

5) 2014թ.4-րդ եռամսյակում կնքված ռեպո գործարքների ծավալը (բացառությամբ երկարաձգումների) կազմել է 176, 327, 653 հազ. դրամ` նախորդ տարվա նույն ժամանակահատվածում`71,423,443 հազ. դրամ: Հակադարձ ռեպո գործարքների ծավալը 2014թ 4 -րդ եռամսյակում կազմել է 22,091,004 հազ. դրամ, նախորդ տարվա նույն ժամանակահատվածում`21 039 258 հազ. դրամ:

6) «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ում վարկավորման գործընթացը իրականացվում է անհրաժեշտ մասնագիտական գիտելիքներով օժտված և աշխատանքային փորձ ունեցող անձնակազմի կողմից: Մասնագետների ընդունելիությունը կատարվում է մրցութային կարգով հատուկ` մրցութային հանձնաժողովի կողմից: Մրցույթների մասին հայտարարությունները տեղակայվում են զանգվածային լրատվության միջոցներում և բանկի ինտերնետ կայքում:

7) Վարկավորման գործընթացի արդյունավետությունը բարձրացնելու և առևտրային վարկերի գծով վարկային ռիսկերը նվազեցնելու նպատակով վարկային մասնագետների կողմից իրականացվում է վարկառուի ֆինանսական գործունեության մանրամասն վերլուծություն: Վերլուծության նպատակով վարկի տրամադրման ստորաբաժանումների մասնագետները այցելում են հաճախորդի գործունեության վայր, վերլուծության համար օգտվելով ինչպես առկա հաշվետու փաստաթղթերից, այնպես էլ կազմելով հաշվեկշռի, եկամուտ-ծախսերի, դրամական հոսքերի, կապիտալի շարժի սեփական տարբերակները:

Բանկի մասնագետի կողմից կազմած հաշվեկշիռը արտացոլում է իրավիճակը վերլուծության պահին՝ իրացվելի ակտիվներ /կանխիկ միջոցներ դրամարկղում, բանկային հաշիվներ, խնայողություններ/, դեբիտորական պարտքեր /ստացվելիք գումարներ, ապրանքներ ճանապարհին, կատարված կանխավճարներ/, ապրանքանյութական պաշարներ /հումք, նյութեր, կիսաֆաբրիկատներ, ապրանքներ/, հիմնական միջոցներ /հաճախորդի գործունեության հետ կապված սարքավորումներ, ավտոմեքենաներ, անշարժ գույք և այլ գույք/:

Եկամուտ - ծախսերի հաշվետվությունը կազմվում է հաշվի առնելով հաճախորդի միջին ցուցանիշները՝ իրացում /միջինացված տվյալներ/, ապրանքի կամ ծառայությունների արժեք /հումքի, նյութերի ծախս, ապրանքների ինքնարժեք/, վերադիր ծախսեր /աշխատավարձ, վարձավճար, տրանսպորտային ծախսեր, կոմունալ ծախսեր, հարկեր և այլն/, այլ եկամուտներ, այլ ծախսեր, տրամդրվելիք վարկի և տոկոսների մարումներ:

Վերլուծության ժամանակ հաշվարկվում են հաճախորդի ֆինանսական վիճակը բնութագրող այնպիսի տնտեսական ցուցանիշներն ու գործակիցները, ինչպիսիք են կապիտալի համարժեքության գործակից, իրացվելիության գործակից, շրջանառելիության գործակից, վերադիր, համախառն մարժա, մաքուր մարժա, իրացման ծավալների թույլատրելի իջեցման սահման, լրացուցիչ հաշվարկվում է նաև վարկի սպասարկման գործակից:

Վարկի գումարը տրամադրվում է միայն վարկառուի ֆինանսական վիճակը նշված ցուցանիշների համար սահմանված բանկի պահանջներին բավարարելու դեպքում, որոնք ամրագրված են վարկավորման գործընթացը սահմանող ներքին իրավական ակտերով:

Վարկավորման գործընթացի արդյունավետությունը բարձրացնելու նպատակով պարբերաբար իրականացվում է տրամադրված վարկերի մոնիտորինգ: Մոնիտորինգը իրականացվում է բանկի հատուկ ստորաբաժանման՝ վարկերի մոնիտորինգի բաժնի կողմից: Վարկերի ընթացիկ մոնիտորինգը անհրաժեշտության դեպքում իրականացվում է վարկային մասնագետների կողմից:

Կիրառվում է մոնիտորինգի երկու տեսակ՝

1. Փաստացի այցելությունների միջոցով մոնիտորինգ:
2. Հեռախոսային մոնիտորինգ:

Մոնիտորինգի ընթացքում բաժնի մասնագետների կողմից պարզաբանվում են հետևյալ խնդիրները՝

2. Տեղեկատվություն վարկառուի շուկայում դիրքի փոփոխության վերաբերյալ (մրցակիցներ, գնային տատանումներ, իրացում և այլն):

3. Ըստ փուլերի տրամադրվող վարկերի, ինչպես նաև գործող վարկերի առկայության դեպքում, նախքան հերթական փուլի կամ նոր վարկի տրամադրումը, իրականացվում է նախկինում տրված վարկի մոնիտորինգ (վերլուծություն):

4. Փոփոխություններ կապված մատակարարների, սպառողների կազմի, հումքի գների հետ:

5. Վարկառուի ֆինանսական վիճակը բնութագրող այլ ցուցանիշներ:

Մոնիտորինգի ընթացքում վարկի ոչ նպատակային օգտագործման կամ վարկառուի կողմից բանկին ոչ ստույգ տեղեկատվություն ներկայացման դեպքերի բացահայտման ժամանակ փուլերով տրամադրվող վարկերի դեպքում կարող է դադարեցվել հետագա վարկավորումը կամ կարող է դադարեցվել վարկային պայմանագրի գործողությունը և իրականացվել վարկի, առևտրային նպատակով տրամադրված վարկային գծի և հաշվարկված տոկոսագումարների վաղաժամկետ մարում՝ հիմք ընդունելով գրավի պայմանագրով վերապահված իրավունքները:

Գրավի գնահատումը իրականացվում է գնահատման թույլտվություն ունեցող մասնագիտացված անկախ գնահատող կազմակերպությունների կողմից: Գույքերի գնահատումը արտացոլում է շուկայում առկա իրավիճակը՝ հաշվի առնելով գույքերի գների կանխատեսումը:

Հաճախորդների հետ կնքվող վարկային և գրավի պայմանագրերում առկա է դրույթ գույքերի պարտադիր ապահովագրության վերաբերյալ:

Դուրս գրված վարկերի հավաքագրումը իրականացվում է վարկավորման և միջոցների ներգրավման վարչության խնդրահարույց վարկերի բաժնի և անվտանգության վարչության կողմից համատեղ:

8) «ՀԱՅԷԿՈՆՈՍԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ում վարկավորման գործընթացը ներառում է վարկային ռիսկերը հայտնաբերելու համար համապատասխան բոլոր ազդակները:

Վարկային ռիսկի կառավարումը Բանկում կատարվում է հետևյալ հիմնական ընթացակարգերով՝

1. Վարկավորվող օբյեկտի խելամիտ բացահայտման գործընթաց,
2. Վարկային փաստաթղթերի ստանդարտ փաթեթի հավաքագրում,
3. Վարկերի մոնիտորինգ,
4. Պրոբլեմային վարկերի մարման գործընթաց:

Վերոնշյալ գործընթացների արդյունքում բացահայտվում և գնահատվում է փոխառուի իրավունակությունը, վարկի նպատակը, փոխառուի վարկունակությունը և վարկի մարման աղբյուրները, փոխառուի հետ կապված անձանց գծով առկա ռիսկերի բացահայտում, փոխառուի վարկային պատմությունը, ձեռնարկատիրական գործունեություն ծավալելու փորձառությունը, դիրքը շուկայում, գրավի առարկայի համապատասխանությունը:

Վերոնշյալ գործընթացների արդյունավետության բարձրացմանը նպաստում է նաև այն, որ բանկի կողմից վարկավորվող հաճախորդների գործունեությունը շատ դեպքերում փոխկապակցված է և բանկը հնարավորություն է ունենում ստուգելու հաճախորդի կողմից ներկայացվող տեղեկատվության ճշգրտությունը նրա հետ առնչվող /մատակարար, գնորդ կամ մրցակից հանդիսացող/ հաճախորդի կողմից ներկայացված տեղեկատվության հետ համեմատելու միջոցով:

Ցուցանիշ	Գումար	Ցուցանիշ	Գումար	Հարաբերություն
31.12.13թ				
Չաշխատող վարկեր	538,418	Ընդհանուր վարկեր	40,693,742	1.3%
31.12.14				
Չաշխատող վարկեր	791,284	Ընդհանուր վարկեր	52,094,693	1.5%
31.12.13թ				
Չաշխատող վարկերի պահուստ	142,942	Ընդհանուր կապիտալ	11,063,549	1.3%
31.12.14				
Չաշխատող վարկերի պահուստ	157,180	Ընդհանուր կապիտալ	11,140,639	1.4%
31.12.13թ				
Վարկերի գծով պահուստաֆոնդ	817,447	Ընդհանուր վարկեր	40,693,742	2.0%
31.12.14				
Վարկերի գծով պահուստաֆոնդ	735,009	Ընդհանուր վարկեր	52,094,693	1.4%
31.12.13թ				
Հնարավոր կորուստների պահուստ	817,447	Չաշխատող վարկեր	538,418	151.8%
31.12.14				
Հնարավոր կորուստների պահուստ	735,009	Չաշխատող վարկեր	791,284	92.9%
31.12.13թ				
Դուրս գրումներ - Փոխհատուցումներ	-11,112	Միջին ընդհանուր վարկեր	37,869,279	0%
31.12.14				

Գուրս գրումներ - Փոխհատուցումներ	-14,736	Միջին ընդհանուր վարկեր	45,199,915	0.0%
31.12.13թ				
Փոխհատուցումներ	88,667	վարկերից կորուստ	-11,112	-797.9%
31.12.14				
Փոխհատուցումներ	103,929	վարկերից կորուստ	- 14,736	-705.3%
31.12.13թ				
Շահույթի ծածկման գործակից = (զուտ գործառնական եկամուտներ + պահուստի ստեղծման ծախսեր)	5,198,255	Վարկերից զուտ կորուստ	-11,112	-46780.6%
31.12.14				
Շահույթի ծածկման գործակից = (զուտ գործառնական եկամուտներ + պահուստի ստեղծման ծախսեր)	1,152,089	Վարկերից զուտ կորուստ	-14,736	-7818.2%
31.12.13թ				
Վարկային ռիսկով ճշգրտված զուտ տոկոսային մարժա = (տոկոսային եկամուտ-տոկոսային ծախսեր-վարկերի գծով կորուստ)	3,506,993	Վարկային ներդրումներ	40,693,742	8.6%
31.12.14				
Վարկային ռիսկով ճշգրտված զուտ տոկոսային մարժա = (տոկոսային եկամուտ-տոկոսային ծախսեր-վարկերի գծով կորուստ)	4,253,290	Վարկային ներդրումներ	52,094,693	8.2%
31.12.13թ				
Խոշոր փոխառություններ	11,651,647	Կապիտալ	9,454,774	123.2%
31.12.14				
Խոշոր փոխառություններ	16,405,341	Կապիտալ	11,140,639	147.3%

Շուկայական ռիսկ

1) շուկայական ռիսկի բանկի սեփական սահմանումը

Շուկայական ռիսկը արտարժութային, տոկոսադրույքի և գնային ռիսկն է, որը հետևանք է համապատասխանաբար՝ փոխարժեքի, տոկոսադրույքների և կապիտալի գործիքների գների տատանման:

2) շուկայական ռիսկի չափման և գնահատման մեթոդները

Արտարժույթի ռիսկ

Արտարժութային ռիսկի և դիրքերի կառավարման

Արտարժութային ռիսկի գնահատման VAR մոդելի հաշվարկներն իրականացվում են օրական կտրվածքով, որոնց համար հիմք են հանդիսանում արտարժույթների փոխարժեքների նախորդ ժամանակահատվածի տվյալների ժամանակային շարքերը և արտարժութային դիրքերի վերաբերյալ տվյալները: Որպես առանձին արտարժութային դիրքի գծով ռիսկի բնութագրիչ դիտվում է առաջիկա մեկ (տաս) օրվա համար փոխարժեքների տատանման հետևանքով վերագնահատման վնասի հնարավոր առավելագույն մեծությունը տրված հուսալիության մակարդակի պայմաններում: Մոդելի հաշվարկներն իրականացվել են 99% հուսալիության մակարդակի պայմաններում: Մոդելի շրջանակներում հաշվարկվում է արտարժույթների փոխարժեքների տատանումների կոռելյացիոն մատրիցը, որի հիման վրա իրականացվում է արտարժութային դիրքերից առաջացող հնարավոր առավելագույն ընդհանուր վնասի (արտարժութային ակտիվների և պարտավորությունների փաթեթի ռիսկի) գնահատում:

Հաշվետու եռամսյակի արդյունքներով միջին օրական հնարավոր առավելագույն վնասն (արտարժութային ռիսկը) ըստ առանձին արտարժութային դիրքերի և արտարժութային ակտիվների և պարտավորությունների փաթեթի, 99% հուսալիության պայմաններում կազմել է.

Հաշվետու ժամանակաշրջան	USD	GBP	EUR	CHF	CNY	AED	RUB	GEL	XAU	XAG	Համախա
											ռն VAR
2013թ. IV եռ.	979.68	280.94	103.51	173.14	123.98	375.29	419.75	66.29	57.70	0.00	1,512.80
2014թ. IV եռ.	1,546.13	45.52	194.03	359.24	0.00	599.54	704.57	116.80	15.94	0.00	2,386.98
աճ/նվազում	566.46	-235.42	90.51	186.09	-123.98	224.25	284.82	50.51	-41.75	0.00	874.18

Հազ
դրամ

Ներկայացվում է բանկի արտարժույթի ռիսկի վերլուծությունն ըստ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների.

31.12.2014

Հազ դրամ

	ՀՀ դրամ	I խմբի արտարժույթ*	II խմբի արտարժույթ**	Ընդամենը
Ակտիվներ				
Կանխիկ դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ Կենտրոնական բանկում	10,929,663	9,094,462	575,893	20,600,018
Թանկարժեք մետաղների բանկային ստանդարտացված ձուլակտորներ և հուշադրամներ	443	8,382	-	8,825
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆին. կազմակ. նկատմամբ	1,642,645	5,751,538	763,630	8,157,813
Առևտրային նպատակով պահվող ֆինանսական գործիքներ	54,263	-	-	54,263
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	29,150,426	22,944,267	-	52,094,693
Վաճառքի համար մատչելի ֆին. ակտիվներ	49,478	-	-	49,478
Ներդրումներ վերահսկվող անձանց կանոնադրական կապիտալում	227,439			227,439
Հետգնման պայմանագրով գրավադրված արժեթղթեր	6,118,812			6,118,812
Այլ ակտիվներ	19,949	14,744	18	34,711
Ընդամենը ակտիվներ	48,193,118	37,813,393	1,339,541	87,346,052
Պարտավորություններ				
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ	14,123,061	8,143,012	44,590	22,310,663
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	24,639,929	32,388,828	500,175	57,528,932
Առևտրային նպատակով պահվող ֆինանսական պարտավորություն	19,659	-	-	19,659
Ընթացիկ հարկի գծով պարտավորություն	116,061			116,061
Վճարվելիք գումարներ	52,781			52,781
Հետաձգված հարկային պարտավորություն	-			-
Այլ պարտավորություններ	645,451	44,412	126,189	816,052
Ընդամենը պարտավորություններ	39,596,942	40,576,252	670,954	80,844,148
Զուտ դիրք	8,596,176	(2,762,859)	668,587	6,501,904

31.12.2013

Հազ դրամ

	ՀՀ դրամ	I խմբի արտարժույթ*	II խմբի արտարժույթ**	Ընդամենը
Ակտիվներ				
Կանխիկ դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ Կենտրոնական բանկում	8,452,850	5,163,739	1,122,251	14,738,840
Թանկարժեք մետաղների բանկային ստանդարտացված ձուլակտորներ և հուշադրամներ	443	23,440	-	23,883
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆին. կազմակ. նկատմամբ	2,017,736	3,334,445	1,676,447	7,028,628
Առևտրային նպատակով պահվող ֆինանսական գործիքներ	134	-	-	134
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	25,020,568	15,673,174	-	40,693,742
Վաճառքի համար նատչելի ֆին. ակտիվներ	2,521,046	-	-	2,521,046
Ներդրումներ վերահսկվող անձանց կանոնադրական կապիտալում	245,192	-	-	245,192
Հետգնման պայմանագրով գրավադրված արժեթղթեր	4,624,479	-	-	4,624,479
Այլ ակտիվներ	19,483	63,137	-	82,620
Ընդամենը ակտիվներ	42,901,931	24,257,935	2,798,698	69,958,564
Պարտավորություններ				
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ	10,705,126	6,946,426	780	17,652,332
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	24,352,832	19,744,080	338,557	44,435,469
Առևտրային նպատակով պահվող պարտավորություն	6,740	-	-	6,740
Ընթացիկ հարկի գծով պարտավորություն	147,359	-	-	147,359
Վճարվելիք գումարներ	52,308	-	-	52,308
Հետաձգված հարկային պարտավորություն	206,398	-	-	206,398
Այլ պարտավորություններ	474,405	121,554	1,467	597,426
Ընդամենը պարտավորություններ	35,945,168	26,812,060	340,804	63,098,032
Զուտ դիրք	6,956,763	(2,554,125)	2,457,894	6,860,532

* «I խմբի արտարժույթի» կազմը հետևյալն է. ԱՄՆ դոլար, Անգլիական ֆունտ ստեռլինգ, Եվրո, Շվեյցարական ֆրանկ, Ռուսու ստանդարտացված ձուլակտոր և Մետաղական հաշիվ

** «II խմբի արտարժույթի» կազմը հետևյալն է. ՌԴ ռուբլի, Վրացական լարի, Չինական յուան, ՍԱԷ դիրխամ:

Տոկոսադրույքի ռիսկ

Տոկոսադրույքի փոփոխման ռիսկի գնահատում:

Դիսբալանսի վերլուծությունը ցույց է տալիս, որ բանկի 2014թ. IV եռամսյակի միջին կուտակային դիսբալանսը (տոկոսադրույքի նկատմամբ զգայուն ակտիվների և պարտավորությունների կուտակային ճեղքվածքը) դրական է՝ 799,712.0 հազ. դրամ՝ նախորդ տարվա նույն ժամանակահատվածի 1,868,705.0 հազ. դրամի դիմաց՝ բացարձակ արժեքով նվազելով 1,068,993.0 հազ. դրամով կամ 57.2%-ով, այսինքն՝ բանկը միջին հաշվով 2014թ. IV եռամսյակում զգայուն է եղել ըստ ակտիվների: Միջին կուտակային դիսբալանսը 2014թ. IV եռամսյակում, նախորդ եռամսյակի համեմատ, բացարձակ արժեքով նվազել է 225,577.0 հազ. դրամով կամ 22.0%-ով:

Տոկոսադրույքի փոփոխության նկատմամբ զգայուն ակտիվների և պարտավորությունների հարաբերակցության միջին գործակիցը 2014թ. IV եռամսյակում, նախորդ տարվա նույն ժամանակահատվածի համեմատ, նվազել է 2.1 տոկոսային կետով՝ կազմելով 101.5%՝ 2013թ. IV եռամսյակի 103.6% միջին արժեքի դիմաց, այսինքն 2014թ. IV եռամսյակում միջին հաշվով տոկոսադրույքի փոփոխության նկատմամբ զգայուն ակտիվները կազմել են տոկոսադրույքի փոփոխության նկատմամբ զգայուն պարտավորությունների 101.5%-ը:

Ակտիվների դյուրացիան 2014թ. IV եռամսյակի վերջի դրությամբ կազմել է 1.229 տարի (2013թ.-ի IV եռամսյակի վերջի 0.768 տարվա դիմաց)՝ աճելով 0.461 տարով կամ 60.0%-ով: Նախորդ եռամսյակի վերջի համեմատ (1.207 տարի) նշված ցուցանիշն աճել է 0.022 տարով կամ 1.82%-ով:

Պարտավորությունների դյուրացիան 2014թ. IV եռամսյակի վերջի դրությամբ կազմել է 0.358 տարի (2013թ.-ի IV եռամսյակի վերջի 0.416 տարվա դիմաց)՝ նվազելով 0.058 տարով կամ 13.94%-ով: Նախորդ եռամսյակի վերջի համեմատ (0.420) նշված ցուցանիշը նվազել է 0.062 տարով կամ 14.76%-ով:

Դյուրացիայի ճեղքվածքը 2014թ. IV եռամսյակի վերջի դրությամբ կազմել է 0.890 (2013թ.-ի IV եռամսյակի վերջի 0.375-ի դիմաց)՝ աճելով 0.515-ով կամ ավելի քան 2.37 անգամ: Նախորդ եռամսյակի վերջի համեմատ (0.824) նշված ցուցանիշն աճել է 0.066-ով կամ 8.0 %-ով:

**Փոփոխվող տոկոսադրույքով ակտիվներ և պարտավորություններ
31.12.14 թ**

Հազ դրամ

Հոդվածի անվանումը	մինչև 1 ամիս		1-ից մինչև 3 ամիս		3-ից մինչև 6 ամիս		6-ից մինչև 1 տարի		1-ից մինչև 5 տարի		5 տարուց ավելի	
	Դրամով	Արտարժույթով	Դրամով	Արտարժույթով	Դրամով	Արտարժույթով	Դրամով	Արտարժույթով	Դրամով	Արտարժույթով	Դրամով	Արտարժույթով
Տեղաբաշխված միջոցներ												
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառվածություններ												
Ընդամենը	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ներգրավված միջոցներ												
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ.-ների նկատմամբ, այդ թվում՝												
- վարկեր				1,773,711		1,928,705		243,763				
Ընդամենը	-	-	-	1,773,711	-	1,928,705	-	243,763	-	-	-	-
Զուտ դիրք	-	-	-	(1,773,711)	-	(1,928,705)	-	-243,763	-	-	-	-

31.12.2013

Հոդվածի անվանումը	մինչև 1 ամիս		1-ից մինչև 3 ամիս		3-ից մինչև 6 ամիս		6-ից մինչև 1 տարի		1-ից մինչև 5 տարի		5 տարուց ավելի	
	Դրամով	Արտարժույթով	Դրամով	Արտարժույթով	Դրամով	Արտարժույթով	Դրամով	Արտարժույթով	Դրամով	Արտարժույթով	Դրամով	Արտարժույթով
Տեղաբաշխված միջոցներ												
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ, այդ թվում՝								35,185		13,492		
Ընդամենը	-	-	-	-	-	-	-	35,185	-	13,492	-	-
Ներգրավված միջոցներ												
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ.-ների նկատմամբ, այդ թվում՝												
- վարկեր		208,905		1,519,906		2,347,980		378,602				
Ընդամենը	-	208,905	-	1,519,906	-	2,347,980	-	378,602	-	-	-	-
Զուտ դիրք	-	(208,905)	-	(1,519,906)	-	(2,347,980)	-	-343,417	-	13,492	-	-

Ներկայացվում է հաշվետու և նախորդ ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ տոկոսաբեր/տոկոսակիր ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների համար գործող միջին տոկոսադրույքները.

Հոդվածի անվանումը	Հաշվետու ժամանակաշրջանի տոկոսադրույքներ 31.12.2014թ.		Նախորդ ժամանակաշրջանի տոկոսադրույքներ 31.12.2014թ.	
	Դրամ	Արտարժույթ	Դրամ	Արտարժույթ
Ակտիվներ				
Մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	-	-	-	-
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ, այդ թվում՝	24.54	4.69	9.22	0.09
- միջբանկային վարկեր	0.00	4.69		
- միջբանկային ռեպո	26.70	0.00	9.19	
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	20.45	12.80	19.74	15.92
Առևտրային նպատակով պահվող և վաճառքի համար մատչելի արժեթղթեր	14.33		15.18	-
Պարտավորություններ				
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ	17.60	5.53	8.98	6.76
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	4.12	4.69	4.27	5.65

3) մոդելների նկարագրությունը

Արտարժույթային ռիսկ

Արտարժույթային ռիսկը արտարժույթի փոխարժեքի տատանման հետևանքով վերագնահատումից հնարավոր առավելագույն վնասն է, որը գնահատվում է ինչպես ըստ առանձին արտարժույթների, այնպես էլ բանկի արտարժույթով ակտիվների և պարտավորությունների ողջ փաթեթի (այսուհետ՝ փաթեթ) համար:

Արտարժույթային ռիսկի չափման և գնահատման համար կիրառվում է միջազգային պրակտիկայում ընդունված VAR (Value at Risk) մեթոդը (մոդելը), որի միջոցով հաշվարկվում է ինչպես առանձին արտարժույթի տեսակների (արտարժույթային դիրքերի), այնպես էլ ամբողջ փաթեթի համար հնարավոր առավելագույն վնասի չափը (տրված հուսալիությամբ): Համաձայն VAR մեթոդի հնարավոր առավելագույն վնասի չափը հաշվարկվում է արտարժույթային բաց դիրքերի և փոխարժեքների տատանումը բնութագրող ժամանակային շարքերի հիման վրա: Բանկի արտարժույթով ակտիվների և պարտավորությունների համար հաշվարկված մեկօրյա VAR-երի հիման վրա գնահատվում են 10-օրյա VAR-երի արժեքները՝ առանձին արտարժույթների և ընդհանուր փաթեթի համար:

Հնարավոր առավելագույն վնասի հաշվարկը հնարավորություն է տալիս բանկին գնահատել իր արտարժույթային գործունեության արդյունավետությունը՝ հաշվի առնելով կորուստ կրելու ռիսկին ենթարկվածության աստիճանը, կառավարել արտարժույթային դիրքերը՝ ելնելով հնարավոր առավելագույն կորուստների չափից, անհրաժեշտության դեպքում սահմանափակելով արտարժույթային դիրքերի ծավալները:

Բանկի արտարժութային քաղաքականությունը միտված է արտարժութային դիրքերի արդյունավետ կառավարման ապահովմանը՝ զուգակցելով այն արդարացված ռիսկի մակարդակի հետ, իսկ նորմատիվների հաշվարկման ժամանակ հաշվարկվում է արտարժութային ռիսկի հաշվարկման ստանդարտ մեթոդաբանության համաձայն :

Տոկոսադրույքի ռիսկ

Տոկոսադրույքի ռիսկը շուկայական տոկոսադրույքների փոփոխման բացասական ազդեցության հնարավորությունն է բանկի զուտ տոկոսային եկամտի կամ կապիտալի տնտեսական արժեքի վրա:

Տոկոսադրույքի ռիսկի գնահատումն իրականացվում է «Տոկոսադրույքի նկատմամբ զգայուն ակտիվների և պարտավորությունների ճեղքվածքի մոդելի» («GAP մոդել») և «Դյուրացիայի մոդելի» կիրառմամբ, որոնք հնարավորություն են տալիս գնահատել տոկոսադրույքի փոփոխության ազդեցությունը բանկի զուտ տոկոսային եկամտի և կապիտալի տնտեսական արժեքի վրա:

GAP ցուցանիշը (ճեղքվածքը) հաշվարկվում է որպես տոկոսադրույքի փոփոխման նկատմամբ զգայուն ակտիվների և պարտավորությունների տարբերություն: Հաշվարկներն իրականացվում են յուրաքանչյուր ամիս՝ առաջիկա 3 ամիսների ընթացքում զուտ տոկոսային եկամտի վրա տոկոսադրույքի փոփոխության ազդեցության գնահատման համար:

Սույն մոդելի շրջանակներում կատարվում են հետևյալ ենթադրությունները.

1. դիտարկվող ժամանակահատվածում ակտիվների և պարտավորությունների կառուցվածքը և ծավալները մնում են անփոփոխ, այսինքն՝ մարված ակտիվները և պարտավորությունները կրկին տեղաբաշխվում և ներգրավվում են, բայց արդեն նոր գործող տոկոսադրույքներով,
2. տոկոսադրույքների վերանայումը կատարվում է յուրաքանչյուր ժամանակաշրջանի միջնակետում,
3. տարբեր մարման ժամկետայնությամբ բոլոր ակտիվների և պարտավորությունների տոկոսադրույքները փոփոխվում են միևնույն չափով, այսինքն՝ տեղի է ունենում ակտիվների և պարտավորությունների եկամտաբերության կորերի զուգահեռ տեղաշարժ:

Բանկի զգայունությունը տոկոսադրույքի նկատմամբ գնահատվում է «ճեղքվածքի հարաբերակցություն» ցուցանիշի միջոցով (GAP/ASSETS), որը հաշվարկվում է ակտիվների և պարտավորությունների կումուլյատիվ ճեղքվածքը հարաբերելով ակտիվներին:

Դյուրացիայի մոդելի դեպքում գնահատվում է տոկոսադրույքի փոփոխության ազդեցությունը կապիտալի տնտեսական արժեքի վրա հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ:

Այս մոդելի շրջանակներում նախ հաշվարկվում են բանկի ակտիվների և պարտավորությունների պորտֆելների դյուրացիաները (միջին կշռված ժամկետայնությունները), այնուհետև, վերջիններիս հիման վրա՝ կապիտալի տնտեսական արժեքի փոփոխությունը, որն իրենից ներկայացնում է ակտիվների և պարտավորությունների (ապագա հոսքերի) ներկա արժեքների փոփոխությունների (պայմանավորված տոկոսադրույքի տատանմամբ) տարբերությունը: Կապիտալի տնտեսական արժեքի փոփոխության գնահատման համար հաշվարկվում է դյուրացիայի ճեղքվածքը , որն

արտացոլում է բանկի ակտիվների և պարտավորությունների դյուրացիաների անհամապատասխանության աստիճանը, այսինքն՝ ակտիվների և պարտավորությունների ապագա հոսքերի միջին կշռված ժամկետայնությունների անհամապատասխանությունը: Դյուրացիայի ճեղքվածքի մեծ արժեքը վկայում է տոկոսադրույքների ռիսկի մակարդակի բարձր լինելու մասին: Դյուրացիայի ճեղքվածքի ցածր մակարդակի պահպանումը, այսինքն՝ ակտիվների և պարտավորությունների դյուրացիաների միմյանց մոտ արժեքների ապահովումը, հանգեցնում է տոկոսադրույքի ռիսկի հեջավորման (կապիտալի տնտեսական արժեքի՝ տոկոսադրույքների փոփոխության նկատմամբ կայունության):

Մշտապես ուսումնասիրվում են փոփոխուն տոկոսադրույքների տատանումները և դինամիկան, գնահատվում է դրանց հավանական փոփոխությունների ազդեցությունը բանկի փոփոխուն տոկոսադրույքով ակտիվների և պարտավորությունների վրա:

Տոկոսադրույքի ռիսկի նվազեցման նպատակով ապահովվում է տոկոսադրույքի նկատմամբ զգայուն ակտիվների և պարտավորությունների կուտակային ճեղքվածքի (կուտակային դիսբալանսի) և դյուրացիայի ճեղքվածքի պահպանումը ռիսկի ընդունելի սահմաններում: Հաշվի առնելով տոկոսադրույքների փոփոխման ընդհանուր միտվածությունը և կիրառելով մշակված մոդելները՝ միջոցառումներ են ձեռնարկվում ներգրավվող և տեղաբաշխվող միջոցների ծավալային և ժամկետային արդյունավետ հարաբերակցությունների ապահովման ուղղությամբ:

Գնային ռիսկ

Գնային ռիսկը որևէ բորսայում (ներում) ցուցակված, բանկի հաշվեկշռում շուկայական ընթացիկ գներով արտացոլվող կապիտալի գործիքների շուկայական գների անբարենպաստ փոփոխությունների հետևանքով Բանկի կողմից ֆինանսական կորուստներ կրելու վտանգն է՝ պայմանավորված ինչպես տվյալ կապիտալի գործիքի և դրա թողարկողի, այնպես էլ շուկայում շրջանառվող կապիտալի գործիքների շուկայական գների ընդհանուր տատանումների հետ կապված գործոններով (տվյալ կապիտալի գործիքի գծով երկար կամ կարճ դիրքի առկայության պայմաններում):

Գնային ռիսկի հնարավոր նվազագույն մակարդակն ապահովվում է հետևյալ միջոցառումների շրջանակներում.

V ֆինանսական շուկայի կառուցվածքային, ծավալային և գնային ցուցանիշների դինամիկայի, առանձին ֆինանսական գործիքների իրացվելիության վերլուծություն, առկա միտումների բացահայտում,

V հնարավոր կորուստների գնահատում,

V հեջավորման գործիքների կիրառում,

V ֆինանսական գործիքների գծով լիմիտների (ըստ կապիտալի գործիքներով գործառնության տեսակի, ըստ դիլերի, ըստ թողարկողի, stop-loss) սահմանում,

V կապիտալի գործիքների փաթեթի բազմազանեցում (դիվերսիֆիկացիա)՝ ըստ թողարկողի, տնտեսության ճյուղերի, ժամկետայնության և այլն:

Իրացվելիության ռիսկ

1) իրացվելիության ռիսկի բանկի

Իրացվելիությունը բանկի ստանձնած պարտավորությունների ամբողջությամբ և սահմանված ժամկետներում կատարման հնարավորությունն է:

Իրացվելիության ռիսկը հավանականությունն է, որ բանկն ի վիճակի չի լինի ճիշտ ժամանակին բավարարել իր պարտատերերի պահանջներն առանց լրացուցիչ կորուստներ կրելու, ինչը բացասաբար կազդի բանկի շահույթի և/կամ կապիտալի վրա:

2) իրացվելիության ռիսկի չափման և գնահատման մոդելների

Իրացվելիության ռիսկի գնահատման համար կիրառվում են՝ *սթրես թեստերի մեթոդը*, որը ենթադրում է դիտարկվող տարբեր շուկային սցենարների տեղի ունենալու դեպքում բանկի իրացվելիության նորմատիվների խախտման հնարավորության բացահայտում և դրանց չափերի հաշվարկ և *ժամկետայնության ճեղքվածքների մեթոդը*, որը ենթադրում է իրացվելիության ցուցանիշների հաշվարկ, որոնց միջոցով իրականացվում է նաև իրացվելիության կառավարման որակի գնահատում:

Սթրես թեստերը կիրառելիս դիտարկվում են տվյալ ռիսկին վերաբերող մի շարք սցենարներ: Յուրաքանչյուր սցենարի դեպքում համապատասխան մեթոդով հաշվարկվում են բանկի նորմատիվների խախտման չափերը:

Իրացվելիության ռիսկի գնահատման նպատակով օգտագործվում են հետևյալ շուկային սցենարները.

1. Ֆիզիկական անձանց ժամկետային ավանդների 25%-ի պայմանագրի ժամկետից շուտ ետ պահանջում,
2. իրավաբանական անձանց ժամկետային ավանդների 25%-ի
3. բոլոր ցպահանջ պարտավորությունների 25%-ի ետ պահանջում,
4. Ֆիզիկական անձանց ժամկետային ավանդների 25%-ի պայմանագրի ժամկետից շուտ և բոլոր ցպահանջ պարտավորությունների 25%-ի միաժամանակ ետ պահանջում,
5. Ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց ժամկետային ավանդների X%-ի ժամկետից շուտ և բոլոր ցպահանջ պարտավորությունների Y%-ի ետ պահանջում (ընդ որում դիտարկվում են սցենարի երեք մակարդակ՝ մեղմ, միջին և խիստ, որոնք իրենցից ներկայացնում են ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց ժամկետային ավանդների (ժամկետից շուտ) և բոլոր ցպահանջ պարտավորությունների համապատասխանաբար 10, 15 և 20 տոկոսի միաժամանակ ետ պահանջման իրավիճակները):

Բացահայտվում է նշված իրավիճակների հանդես գալու պայմաններում իրացվելիության Ն21 և Ն22 նորմատիվների խախտման հնարավորությունը և հաշվարկվում են դրանց խախտման չափերը: Նորմատիվների խախտման կրիտիկական կետերի հաշվարկումը հնարավորություն է տալիս ստանալ բանկի իրացվելիության ռիսկի հստակ գնահատականներ՝ վերլուծելով ֆիզիկական անձանց ժամկետային ավանդների պայմանագրի ժամկետից շուտ ետ պահանջման և ցպահանջ պարտավորությունների ետ պահանջման ազդեցությունը նորմատիվների վրա և գնահատելով վերջիններիս խախտման հավանականությունը:

Իրացվելիության ռիսկի գնահատման ժամկետայնության ճեղքվածքների մեթոդաբանությունը հնարավորություն է տալիս գնահատել և վերլուծել բանկի իրացվելիության ռիսկը, ինչպես նաև բանկի կողմից վարվող քաղաքականությունը իրացվելիության բավարար մակարդակը պահպանելու համար: Այդ նպատակով բացահայտվում են բանկի ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության ճեղքվածքները, հաշվարկվում են իրացվելիության ցուցանիշները և գնահատվում է բանկի իրացվելիության կառավարման որակը: Իրացվելիության գնահատման սույն մեթոդաբանությունում կատարվում է ակնթարթային, մինչև 90 օր կուտակային և ընդհանուր (մինչև մեկ տարի կուտակային) իրացվելիությունների տարանջատում, ինչպես նաև դիտարկվում են իրացվելիության ցուցանիշների ժամանակային շարքերը բանկի իրացվելիության կառավարման որակի գնահատման համար:

3) իրացվելիության ռիսկի թույլատրելի մակարդակի որոշումը՝ ռիսկի քանակական վերլուծություն և ռիսկի քանակական գնահատական

Իրացվելիության ռիսկի գնահատում:

2014թ-ի IV եռամսյակի ընթացքում ակնթարթային, մինչև 90 օր կուտակային և ընդհանուր (մինչև 1 տարի կուտակային) իրացվելիության ցուցանիշները նվազել են համապատասխանաբար 2.09, 43.89 և 2.97 տոկոսային կետով:

I խմբի արտարժույթով	-	-	10,294,267	10,320,998	5,687,137	12,915,449	1,243,472	114,929		40,576,252
II խմբի արտարժույթով	0	0	394,813	80,981	26,616	165,761	2,784	-	-	670,955
«Խոշոր» պարտավորություններ			4,649,772	7,284,368	301,105	30,227	2,017,090			14,282,562
Այդ թվում՝										-
Փոփոխվող տոկոսադրույքներով				1,773,711	1,928,705	243,763				3,946,179
Ֆիքսված տոկոսադրույքներով	0	0	12,811,784	11,804,470	6,380,901	14,479,487	5,683,568	406,800	-	51,567,010
Անտոկոս	-	-	23,334,639	208,646	13,390	1,751,465	21,055		1,753	25,330,948
Չուտ իրացվելիության ճեղքվածք	399,874	29,509	(13,647,117)	(1,036,150)	(1,214,924)	(10,702,397)	21,666,796	9,131,094	1,875,231	6,501,916
Այդ թվում՝										
I խմբի արտարժույթով	65,226	6,370	1,702,355	(5,082,618)	(921,284)	(10,553,892)	8,756,713	3,264,271	-	(2,762,859)
II խմբի արտարժույթով	-	-	544,045	319,702	(26,616)	(165,761)	(2,784)		-	668,586
Փոփոխվող տոկոսադրույքների համար	-	-	-	(1,773,711)	(1,928,705)	(243,763)	-		-	(3,946,179)
Ֆիքսված տոկոսադրույքների համար	399,874	29,509	(12,748,685)	50,290	727,171	(8,707,169)	21,687,851	9,131,094	1,876,984	12,446,919
Նուտակային իրացվելիության ճեղքվածք	399,874	429,383	(13,217,734)	(14,253,884)	(15,468,808)	(26,171,205)	(4,504,409)	4,626,685	6,501,916	

Նախորդ հաշվետու ժամանակաշրջան

31.12.2013

Հազ դրամ

Հոդվածի անվանումը	Չափաատող		Մարմանը մնացել է						Անժամկետ	Ընդամենը
	ժամկետային	ժամկետանց	Ցպահանջ	մինչև 3 ամիս	3-ից մինչև 6 ամիս	6 ամսից մինչև 12 ամիս	1-ից մինչև 5 տարի	5 տարուց ավելի		
Ակտիվների մարման ժամկետայնության վերաբերյալ										
Կանխիկ և կանխիկին հավասարեցված դրամական միջոցներ, մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում			13,468,840						1,270,000	14,738,840
Թանկարժեք մետաղների ստանդարտացված ձուլակտորներ			23,883							23,883
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ			3,142,198	3,573,385			7		313,038	7,028,628
Առևտրային նպատակով պահվող ֆինանսական ակտիվներ				134						134
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	339,383	40,635		9,438,992	4,568,255	4,272,300	19,107,801	2,926,376	-	40,693,742
Արժեթղթեր, այդ թվում՝				4,633,414	3,231	46,576	470,303	1,892,725	376,664	7,422,913
- առևտրային նպատակով պահվող										-
- վաճառքի համար մատչելի				8,935	3,231	46,576	470,303	1,892,725	376,664	2,798,434
- մինչև մարման ժամկետը պահվող										-
- ռեպո համաձայնագրով վաճառված				4,624,479						4,624,479
Այլ պահանջներ				82,620						82,620
Պայմանագրային պահանջներ**										-
Ընդամենը	339,383	40,635	16,634,921	17,728,545	4,571,486	4,318,883	19,578,104	4,819,101	1,959,702	69,990,760
Այդ թվում՝										
I խմբի արտարժույթով	155,937	30,731	6,639,371	6,204,597	2,220,424	1,209,360	6,311,069	1,388,261	98,185	24,257,935
II խմբի արտարժույթով	-	-	2,779,529	19,169	-	-	-	-	-	2,798,698
Այդ թվում՝										
Փոփոխվող տոկոսադրույքներով					35,185	13,492				48,677
Ֆիքսված տոկոսադրույքներով	339,383	40,635	30,585	14,072,540	4,548,240	4,315,689	19,578,104	4,819,101	-	47,744,277
Անտոկոս	-	-	16,604,336	3,662,890	23,246	3,194	-	-	1,959,702	22,253,368
Պարտավորությունների մարման ժամկետայնության վերաբերյալ										
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ			726,507	6,515,495	1,141,231	3,973,252	4,945,319	350,028	500	17,652,332

Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ, այդ թվում՝	-	-	20,148,991	9,886,730	5,106,981	7,460,576	1,694,577	135,891	1,723	44,435,469
- ցպահանջ ավանդներ	-	-	19,302,775	74,133	184	1,487	21,055	-	1,723	19,401,357
- ժամկետային ավանդներ	-	-	4,056	9,812,597	5,106,797	7,459,089	1,673,522	135,891	-	24,191,952
- այլ			842,160							842,160
Առևտրային նպատակով պահվող պարտավորություն				6,740						6,740
Ընթացիկ հարկի գծով պարտավորություն						145,992				145,992
Վճարվելիք գումարներ			52,308							52,308
Դետաձգված հարկային պարտավորություն						206,398				206,398
Այլ պարտավորություններ			597,426							597,426
Դետհաշվեկշռային պայմանական պարտավորություններ	-	-	-	526,842	957,595	1,538,792			8,113	3,031,342
Պայմանագրային պարտավորություններ										-
Ընդամենը	-	-	21,525,232	16,408,965	6,248,212	11,786,218	6,639,896	485,919	2,223	63,096,665
Այդ թվում՝										-
I խմբի արտարժույթով	-	-	4,566,507	5,981,244	6,358,753	8,445,948	1,373,674	85,934	0	26,812,060
II խմբի արտարժույթով	-	-	200,314	101,945	22,165	15,880	500	-	-	340,804
«Խոշոր» պարտավորություններ				5,043,713	156,274	1,385,127	2,788,662	486,037		9,859,813
Այդ թվում՝										-
Փոփոխվող տոկոսադրույքներով				208,905	1,519,906	2,347,980	378,602			4,455,393
Ֆիքսված տոկոսադրույքներով			10,211,967	16,005,047	6,237,849	11,775,652	6,618,699	485,919	(932)	51,334,201
Անտոկոս	-	-	11,313,265	403,918	10,363	10,566	21,197	-	3,155	11,762,464
Զուտ իրացվելիության ճեղքվածք	339,383	40,635	(4,890,311)	1,319,580	(1,676,726)	(7,467,335)	12,938,208	4,333,182	1,957,479	6,894,095
Այդ թվում՝										
I խմբի արտարժույթով	155,937	30,731	2,072,864	223,353	(4,138,329)	(7,236,588)	4,937,395	1,302,327	98,185	(2,554,125)
II խմբի արտարժույթով	-	-	2,579,215	(82,776)	(22,165)	(15,880)	(500)		-	2,457,894
Փոփոխվող տոկոսադրույքների համար	-	-	-	(208,905)	(1,484,721)	(2,334,488)	(378,602)	-	-	(4,406,716)
Ֆիքսված տոկոսադրույքների համար	339,383	40,635	(10,181,382)	(1,932,507)	(1,689,609)	(7,459,963)	12,959,405	4,333,182	932	(3,589,924)
Կուտակային իրացվելության ճեղքվածք	339,383	380,018	(4,510,293)	(3,190,713)	(4,867,439)	(12,334,774)	603,434	4,936,616	6,894,095	

**Ծանոթագրություն 33.
«Կապիտալ և կապիտալի
համարժեքություն»**

Բանկում առկա չեն կապիտալի մակարդակի նկատմամբ սահմանված ներքին պահանջներ: ՀՀ Կենտրոնական Բանկի կողմից բանկերի համար սահմանված է ռիսկով կշռված ակտիվների նկատմամբ 12 % ընդհանուր կապիտալի համարժեքության ցուցանիշ: ՀՀ Կենտրոնական Բանկի կողմից սահմանված է ընդհանուր կապիտալի նվազագույն չափ 5,000,000 հազ. դրամ գումարով: Բանկը հաշվետու ժամանակաշրջանում կատարել է կապիտալի մակարդակի համար սահմանված նորմատիվային պահանջները:

Ներկայացնում ենք հաշվեկշռային կապիտալի կառուցվածքը.

	Հազ դրամ	
	31.12.2014	31.12.2013
Կանոնադրական կապիտալ	2,333,338	2,333,338
Պահուստներ`	5,665,843	6,474,523
Գլխավոր պահուստ	5,405,133	5,405,133
Վերազնահատման պահուստներ	260,710	1,069,390
Զբաղիված շահույթ (վնաս)	3,105,129	2,173,890
Ընդամենը կապիտալ	11,104,310	10,981,751

Ներկայացնում ենք ՀՀ Կենտրոնական Բանկի կողմից սահմանված հիմնական տնտեսական նորմատիվների հաշվարկման համար կիրառվող հիմնական և ընդհանուր կապիտալները կապիտալի համարժեքության ցուցանիշները հաշվետու ժամանակաշրջանի ընթացքում` ըստ ամիսների, համեմատելով այդ ցուցանիշները նորմատիվային պահանջների հետ.

Հագ դրամ

2014թ.	Նորմատիվների հաշվարկին մասնակցող						
	Հիմնական կապիտալ	Լրացուցիչ կապիտալ	Ընդհանուր կապիտալ	Վարկային ռիսկ	Շուկայական և գործառն.ռիսկ	համարժեք.Փա ստացի %	ՀՀ ԿԲ-ի սահմանաչափ
	1	2	3 (1+2)	4	5	6	7
Հունվար	8,240,862	1,046,908	9,287,770	53,052,950	1,118,598	14.89	12
Փետրվար	7,905,841	983,126	8,888,967	53,826,057	1,103,906	14.10	12
Մարտ	7,834,785	826,813	8,661,598	55,481,270	1,067,818	13.45	12
Ապրիլ	7,965,916	883,500	8,849,416	57,029,273	1,104,906	13.36	12
Մայիս	7,857,777	943,233	8,801,010	56,716,308	1,101,716	13.36	12
Հունիս	7,996,041	935,523	8,931,564	57,068,163	1,114,029	13.46	12
Հուլիս	8,084,207	880,048	8,964,255	59,237,113	1,119,714	13.07	12
Օգոստոս	8,172,644	870,684	9,043,328	60,133,106	1,104,177	13.04	12
Սեպտեմբեր	8,302,696	897,073	9,199,769	60,896,835	1,080,444	13.16	12
Հոկտեմբեր	8,423,559	1,031,867	9,455,426	62,589,111	1,110,873	13.16	12
Նոյեմբեր	8,424,647	1,073,194	9,497,841	64,545,616	1,104,644	12.88	12
Դեկտեմբեր	8,957,704	338,037	9,295,741	65,080,651	1,005,343	12.65	12

Հագ դրամ

2013թ.	Նորմատիվների հաշվարկին մասնակցող						
	Հիմնական կապիտալ	Լրացուցիչ կապիտալ	Ընդհանուր կապիտալ	Վարկային ռիսկ	Շուկայական և գործառն.ռիսկ	համարժեք.Փա ստացի %	ՀՀ ԿԲ-ի սահմանաչափ
	1	2	3 (1+2)	4	5	6	7
Հունվար	7,892,162	108,346	8,000,508	45,786,461	804,288	15.24	12
Փետրվար	7,754,683	102,485	7,857,168	44,917,641	696,987	15.49	12
Մարտ	7,776,466	161,007	7,937,473	48,414,080	784,597	14.44	12
Ապրիլ	7,827,139	190,711	8,017,850	50,746,695	852,560	13.86	12
Մայիս	7,842,727	231,127	8,073,854	51,998,911	819,794	13.72	12
Հունիս	7,932,096	335,505	8,267,601	51,451,990	159,292	15.66	12
Հուլիս	8,204,784	302,954	8,507,738	52,803,975	158,132	15.72	12
Օգոստոս	8,218,598	252,008	8,470,606	53,650,440	161,224	15.40	12
Սեպտեմբեր	8,261,962	240,581	8,502,543	52,501,587	896,463	14.18	12
Հոկտեմբեր	8,325,015	279,973	8,604,988	52,737,884	888,034	14.31	12
Նոյեմբեր	8,242,245	564,989	8,807,234	53,186,376	921,686	14.47	12
Դեկտեմբեր	8,214,404	1,091,494	9,305,898	54,446,360	1,074,943	14.68	12

Ներկայացնում ենք ընթացիկ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի և նախորդ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ ակտիվների և հետհաշվեկշռային պայմանական պարտավորությունների, անավարտ ժամկետային գործառնությունների ռիսկերի կշիռները՝ ըստ ՀՀ ԿԲ խորհրդի որոշմամբ հաստատատված Կանոնակարգ 2-ի ռիսկի կշիռների.

Հազ դրամ

31.12.2014թ. դրությամբ				
Ռիսկի կշիռը	Ակտիվներ	Հետհաշվեկշռային պայմանական պարտ.	Անավարտ ժամկետային գործառն.	Ընդամենը վարկային ռիսկ
0%	31,358,342			-
10%	1,580,518			158,052
20%	1,531,625			306,325
30%	1,719,379			515,814
50%	2,309,211	15		1,154,613
75%	8,743,185	149,603		6,669,591
100%	25,902,212	343,793		26,246,005
110%	130,126	33,066		179,511.20
150%	19,043,406	861,537		29,857,415
Ընդամենը	92,318,004	1,388,014		65,087,325

Հազ դրամ

31.12.2013թ. դրությամբ				
Ռիսկի կշիռը	Ակտիվներ	Հետհաշվեկշռային պայմանական պարտ.	Անավարտ ժամկետային գործառն.	Ընդամենը վարկային ռիսկ
0%	24,033,225	185,870		-
10%	1,401,723			140,172
20%	2,080,456			416,091
30%	1,220,872			366,262
50%	1,494,184	14		747,099

75%	1,564,799			1,173,599
100%	27,626,108	577,596	17,154	28,220,858
150%	15,049,913	878,098		23,892,017
ԸՆդամենը	74,471,280	1,641,578	17,154	54,956,098

Ծանոթագրություն 34. «Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեք»

Ներկայացնում ենք ֆինանսական գործիքների գնահատված իրական արժեքի վերաբերյալ բացահայտումներ՝ կատարված ՀՀՍՍ 32 «Ֆինանսական գործիքներ, բացահայտումը և ներկայացումը» պահանջների համաձայն.

Ֆինանսական գործիքների իրական արժեքը այն գումարն է, որով ակտիվը կարող է փոխանակվել կամ պարտավորությունը մարվել իրազեկ և պատրաստական կողմերի միջև «պարզած ձեռքի հեռավորության» գործարքի ընթացքում:

ՀՀ պետական գանձապետական և ՀՀ ԿԲ արժեթղթերի իրական արժեքը որոշվում է շուկայական գնանշումների հիման վրա:

31.12.14թ. դրությամբ ֆինանսական գործիքի յուրաքանչյուր դասի իրական արժեքի գնահատման ժամանակ Բանկի կողմից օգտագործվել են հետևյալ մեթոդներն ու գնահատումները.

Կանխիկ դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ Կենտրոնական Բանկում .

Այս կարճաժամկետ գործիքների համար հաշվեկշռային արժեքը ճշգրտորեն արտացոլում է նրանց իրական արժեքը:

Հաճախորդներին տրված վարկեր ու փոխատվություններ, պահանջներ բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ.

Վարկային պորտֆելի իրական արժեքը կախված է պորտֆելի յուրաքանչյուր դասի շրջանակներում առանձին վարկի վարկային և տոկոսադրույքային առանձնահատկություններից: Վարկերի հնարավոր կորուստների պահուստաֆոնդի գնահատումը հաշվի է առնում վարկերի տարբեր դասերին բնորոշ ռիսկերը, ինչը հիմնված է այնպիսի գործոնների վրա, ինչպիսիք են տնտեսական այն ճյուղի իրավիճակը, որտեղ գործում է յուրաքանչյուր փոխառուն, յուրաքանչյուր փոխառուի տնտեսական իրավիճակը և ձեռք բերված երաշխիքները: Հետևաբար վարկերի հնարավոր կորուստների պահուստաֆոնդը այն զեղչի ճշգրիտ գնահատականն է, որն արտացոլում է վարկային ռիսկի ազդեցությունը:

Ներգրված միջոցներ բանկերից ու այլ ֆինանսական կազմակերպություններից.

Հաշվեկշռային արժեքը մոտ է իրական արժեքին:

Հաճախորդների ավանդներ և բանկային հաշիվներ.

Հաշվեկշռային արժեքը մոտ է իրական արժեքին:

31.12.14թ. դրությամբ բանկը չունի այնպիսի ֆինանսական ակտիվներ, որոնք հաշվառվում են իրական արժեքը գերազանցող գումարով:

Ծանոթագրություն 35. «Կանխատեսվող ապագա գործարքների հեջավորում»

Հաշվետու և նախորդ ժամանակաշրջանում այս ծանոթագրության համար ներկայացվելիք տվյալներ առկա չեն:

Ծանոթագրություն 36. «Ապաճանաչում»

Հաշվետու և նախորդ ժամանակաշրջանում այս ծանոթագրության համար ներկայացվելիք տվյալներ առկա չեն:

Ծանոթագրություն 37. «Գրավադրված ակտիվներ»

31.12.14թ. դրությամբ բանկը գրավադրված ակտիվներ չունի

Ծանոթագրություն 38. «Ընդունված գրավ»

31.12.14թ. դրությամբ առկա չեն գրավ ընդունված ակտիվներ, որոնք բանկն իրավունք ունի վաճառել կամ նորից գրավադրել հաճախորդի կողմից պարտավորությունների չկատարման, խախտման բացակայության դեպքում:

Ներկայացնում ենք բանկի կողմից գրավ ընդունված ակտիվները և երաշխավորությունները իրենց համապատասխան վարկային ներդրումների հետ, առանց հաշվի առնելու պահուստի գումարները.

Հազ դրամ

Գրավի տեսակ	31.12.2014		31.12.2013	
	Վարկի գումար	Գրավի գումար	Վարկի գումար	Գրավի գումար
Անշարժ գույք	21,856,511	88,874,550	18,506,766	70,396,804
Ավտոմեքենա	4,808,107	14,707,935	3,872,395	10,663,295
Սարքավորում	153,205	356,433	354,827	597,834
Պատրաստի արտադրանք	540,929	1,108,045	154,891	718,000
Երաշխավորություն	13,853,270	55,923,304	7,300,346	30,736,201
Դրամական միջոցներ	707,627	1,029,181	1,432,915	2,470,653
Ոսկյա իրեր	5,665,566	6,379,519	5,448,944	6,395,409
Ստանդարտ ոսկի	28,701	38,741	28,653	35,029

Պետ. արժեթղթեր				
ՀՀ ԿԲ-ի կողմից թողարկված արժեթղթեր	-	-	-	-
Այլ արժեթղթեր	-	-	-	-
Այլ գրավ	3,081	12,988	58,518	191,998
Գրավ առկա չէ	5,212,704		4,352,934	
Ընդամենը	52,829,701	168,430,696	41,511,189	122,205,223

Ծանոթագրություն 39 «Պարտավորությունների չկատարում/խախտում»

Հաշվետու և նախորդ ժամանակաշրջանում այս ծանոթագրության համար ներկայացվելիք տվյալներ առկա չեն:

Բանկի վարչության նախագահ

Ա. Նալժյան

Գլխավոր հաշվապահ

Դ.Ազատյան

Վավերացման ամսաթիվը 20 Հունվար 2015թ.